

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 17
Balandis - April 28, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Didžiojo Kristaus Prisikėlimo išvakarėse Kauno miesto meras Vytautas Štuskas ir vicemeras Gediminas Jankus susitiko su Lietuvos Vyskupų konferencijos pirmininku, Kauno arkivyskupu metropolitu, Kauno miesto garbės piliečiu Sigitu Tamkevičium. Meras pasveikino Jo Ekscelenciją artėjančių šventų Velykų proga. Nuosirdžiai pokalbyje buvo paliestos miesto savivaldybės ir Arkivyskupijos tolesnio bendradarbiavimo temos – socialinės rūpybos, Prisikėlimo šventovės paramos fondo, Eucharistinio kongreso organizavimo Kaune ir kiti klausimai. Susitikime su Arkivyskupu metropolitu dalyvavo miesto ceremonmeisteris Kęstutis Ignatavičius ir Arkivyskupijos kancleris kunigas Tomas Karklys.

- Balandžio 27 d. Amerikos Centre, Vilniuje (Pranciškonų 3/6), įvyko JAV Tarptautinio vystymo agentūros (USAID) energetikos seminaras. Seminara metu Lietuvos organizacijų - USAID energetikos programos dalyvių, šią programą įgyvendinusių JAV kompanijų bei USAID atstovai aptarė 1992-2000 m. veikusių programos įgyvendinimą, Lietuvos energijos ūkio ateities plėtrą bei tolimesnės JAV Vyriausybės paramos šioje srityje planus.

- Lietuvos naftos koncernas Mažeikių nafta pranešė, kad pasirašė susitarimą su kompanija BP Amoco, išplėsimą imonės eksporto galimybes. Tai ilgalaikė prekybos sutartis, kuria BP Amoco leidžiama tarptautinėse rinkose realizuoti visus Lietuvos naftos perdirbimo gamyklos produktus, eksportuojamus jūra. Susitarimo sąlygos neatskleidžiamos. Kompanija taip pat pranešė, kad š.m. pirmojo ketvirčio nuostoliai siekė 17,2 mln. litų, kai per praėjusių metų tą patį laikotarpį nuostoliai buvo 31,2 mln. litų. Analitikai pažymi, kad produktų platinimo susitarimas bei sumažėję nuostoliai yra geras ženklas, tačiau investuotojus kur kas labiau domina žinios apie susitarimus dėl naftos žaliavos tiekimo. Mažeikių nafta derasi su Jukos ir LUKoil kompanijomis dėl ilgalaikio naftos žaliavos tiekimo susitarimo.

- Kaune vykusios Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorių konferencijos dalyviai oficialiai patvirtino mokslo institucijų poziciją dėl Lietuvos stojimo į ES ir NATO bei aukštųjų mokyklų paramos tiriant nacių ir sovietų okupacijų padarinius. Konferencijoje dalyvavo 14 aukštųjų mokyklų vadovai. Rektorių konferencija priėmė pareiškimą, kuriame teigiama, jog šalies aukštosios mokyklos ateitį sieja su Lietuvos naryste Europos Sąjungoje, o integravimąsi į NATO struktūras traktuoja kaip jos nepriklausomybės ir valstybingumo garantiją. Lietuvos integraciją į šias struktūras rektoriai siūlo vykdyti ginant šalies interesus ir neviršijant realių ekonominių valstybės galimybių.

NUOSAIKIŲJŲ (KONSERVATORIŲ) VIEŠAS KREIPIMASIS Į RESPUBLIKOS PREZIDENTĄ IR VYRIAUSYBĘ DĖL NEVALDOMO LIETUVOS ŪKIO IR GRĖSMINGAI BLOGĖJANČIOS FINANSŲ BŪKLĖS

Dėl valstybės valdžios institucijų aplaidumo, pastarosioms nustojus aktyviai palaikyti ekonomiką bei griežtai kontroliuoti finansų būklę, nuo praėjusių metų vasaros grėsmingai išaugo nedarbas, ėmė mažėti šalies išdų pajamos. Per 12 mėnesių susikaupe apie 2 milijardus litų kreditorinių įsiskolinimų biudžetinėms įstaigoms ir ūkio subjektams. Šie įsiskolinimai per tokį trumpą laiką beveik patrigubėjo. Nepadengtų šalies biudžetų bei fondų įsiskolinimai sparčiai didėja ir toliau. Dėl to sutriko šalies finansų sistema, o daugelyje sričių nebepakanka lėšų net mokėti atlyginimams.

1999 metų pradžioje privalomo sveikatos draudimo fondas buvo netgi sukaupęs 75 mln. litų laisvą rezervą, o metų pabaigoje šio rezervo ne tik neliko, bet ir susidarė 223 mln. litų įsiskolinimas ligoninėms bei vaistinėms. Per pirmąjį šių metų ketvirtį jis padidėjo iki 280 mln. litų. Tokia padėtis paralyžuoja daugelio sveikatos įstaigų veiklą.

Sodra šių metų vasario 1 d. buvo skolinga 318 mln. litų. Kovo pabaigoje šie įsiskolinimai per du mėnesius išaugo net 21 proc. ir jau sudarė 384 mln. litų.

Praeita pavasari Kaimo ūkio fondo žemdirbiams nebuvo skolingas, tačiau šių metų pradžioje skola pasiekė 298 mln. litų. Dėl to ypač sutriko atsiskaitymai kaime, buvo sustabdytos žemės ūkio pertek-

linės produkcijos eksporto bei supirkimo programos.

Savivaldybių biudžetų kreditoriniai įsiskolinimai 1999 metų pradžioje buvo 53 mln. litų mažesni, nei 1997 metų pradžioje. Pernai jie vėl išaugo net 313 mln. litų. Kai kuriuose miestuose ir rajonuose atlyginimai mokytojams ir kitiems darbuotojams, kaip ir būtiniausios socialinės pašalpos, jau vėluoja po keletą mėnesių.

Valstybės finansų ir pinigų stabilumui kelia grėsmę toliau nepateisinamai mažėjančios valstybės biudžeto pajamos. Kovo mėnesį jos krito 17 proc. Dėl netinkamos finansų ir ekonominės politikos imonių tarpusavio įsiskolinimai, padidėję iki 20 mlrd. litų, pavojingai didina nedarbą ir vėlina atlyginimų išmokėjimą.

Tenka konstatuoti, kad šiuo metu šalies biudžeto įstatymas praktiškai neveikia. Vyriausybė beveik visoms sritims perveda mažiau lėšų, nei jų buvo patvirtinęs Seimas, ir tik savo nuožiūra skirsto vis mažėjančius finansinius išteklius.

Susirūpinimą kelia ne vien kritinė finansų būklė. Blogiausia, kad šalies valdžios institucijos faktiškai nusišalina nuo finansų ir ūkio valdymo, nesiima jokių konkrečių veiksmų valstybės pajamoms atstatyti ir tuo būdu subalansuoti jas su padarytomis išlaidomis.

Nuosaičiųjų (konservatorių)

**Ekspremjeras
Gediminas Vagnorius**

frakcija, apsvačiusi grėsmingas valstybės finansų problemas, ragina Respublikos Prezidentą ir Vyriausybę vykdyti aktyvią ekonomikos ir finansų palaikymo politiką, neatidėliojant įgyvendinti konkrečią šalies pajamų atstatymo programą. Menkai kontroliuojamos Lietuvos finansų ir ūkio būklės problemų nematymas, nenoras ryžtingai keisti susidariusią kritinę padėtį artimiausiu metu gali sukelti ne tik socialinius neramumus, bet ir pinigų sistemos krizę, turėjančią sunkių ilgalaikių pasekmių socialinei ir ekonominei krašto bei žmonių gerovei.

Nuosaičiųjų (konservatorių) frakcijos vardu
Seniūnas Rimantas Pleikys

ŽYDŲ BENDRUOMENĖS VEIKINA LIETUVOS VYSKUPŲ IR ŠALIES PREZIDENTO PAREIŠKIMUS DĖL HOLOKAUSTO

Lietuvos žydų bendruomenė su pasitenkinimu sutiko Lietuvos katalikų bažnyčios vyskupo laišką Atgailos ir atsiprašymo dienai.

Balandžio 21 d. paskelbtame bendruomenės valdybos pareiškime teigiama, kad žydai, nors ir nebūdami katalikai, suvokia kilnias krikščionybės idėjas, įkvėpusias bažnyčią atgailai ir atsiprašymui.

“Mums artimos vyskupų laiško mintys, kad prievarta ir neapykanta prieštarauja krikščionybės dvasiai”, sakoma pa-

reiškime.

Žydų bendruomenės nuomone, platų atgarsį sukeliantis vyskupų laiškas teikia vilties, kad ir tie Lietuvos žmonės, kuriems holokausto priminimas nesuvirpina širdies, krikščioniškai suvoks baisingą žydus, Lietuvos piliečius užgriuvusią tragediją, kad vyskupų žodis praskaidrins dabartinius lietuvių ir žydų santykius.

Pasak bendruomenės pirmininko pavaduotojos Mašos Grodnienės, jos tautiečiai taip pat pritaria prezidento Valdo

Adamkaus metiniame pranešime išsakytiems teiginiais, kad “jokiu būdu negalima toleruoti antisemitizmo, neapykantos kitų kultūrų ir kitokio mąstymo žmonėms”.

“Esu įsitikinęs, kad to apraiškos laikinojoje sostinėje tėra laikinos, kad jas atmeta Lietuvos visuomenė”, balandžio 20 d. metiniame pranešime sakė prezidentas V. Adamkus.

Lietuvos katalikų bažnyčios hierarchų laiškas paskelbtas anksčiau balandį.

ELTA

LIETUVOJE ATŠVĘSTOS ŠV. VELYKOS

Lietuvos gyventojai drauge su visu krikščioniškuoju pasauliu minėjo Kristaus prisikėlimą. Nedarbo diena buvo ir pirmadienis.

Lietuvoje, pagal nuo seno gyvuojančius papročius, šeštadienį prieš Velykas yra dažomi kiaušiniai, dėl savo spalvų ir marginimo raštų įvairovės vadinami margučiais.

Nemažai žmonių margučius tebedaro augaliniais dažais, tarp kurių populiariausi yra svogūnų lukštai.

Pasak lietuvių liaudies, juoda ir ruda margučių spalvos simbolizuoja žemę, o dažniausiai yra išskutinėjama saulė – gamtos atgimimo simbolis.

Taikomosios dailės muziejuje Vilniuje pristatyta iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių su-

daryta margučių ir verbų paroda. Joje galima pamatyti vertingiausių verbų ir margučių pavymdžius, tarp kurių yra daktaro Jono Bananavičiaus kolekcijai priklausę margučiai ar garsiausių dabarties pynėjų ir margintojų darbai. Iš viso demonstruojama daugiau kaip 500 įvairiausių marginimo technikas pristatančių margučių.

Vilniaus mokytojų namuose pristatomi tautodailininkės Nijolės Jūrėnienės dažyti ir išskutinėti margučiai, kurių parodoje yra net 2883.

Balandžio 24 d., antrąją Šv. Velykų dieną, Vilniaus Vingio parke antrą kartą buvo statoma margučių piramidė.

Šventę “Velykos Vingio parke” surengė Vilniaus kultūros ir meno skyrius, Vilniaus et-

ninės veiklos centras ir bendrovė “Vilniaus parkai”.

Pernai iš 20 tūkst. margučių sudėta piramidė buvo įtraukta į Lietuvos rekordų knygą.

Pasak “Vilniaus parko” direktoriaus Algirdo Nomeikos, šiais metais neatsirado rėmėjų piramidei statyti, tačiau patys miestiečiai sunėšė daug kiaušinių.

Pasak organizatorių, jau penktą kartą vilniečius aplankė ir Velykė, kuri gražiausiai išmarginusiems kiaušiniams vaikams dovanojo po savo margintą kiaušini.

Balandžio 24 d. “Elfų teatre” Vilniuje vaikai dalyvavo teatralizuotų margučių ridenimo varžybų “!Bim-bil-donas” finale. Buvo renkami taikliausi, puošniausi margučiai bei margučių karaliai.

BNS

XI-oji LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ ARTEJA

Kaip, be abejo, jau žinote, XI-oji Lietuvių Tautinių Šokių Šventė įvyks š.m. birželio 30 – liepos 2 d. Toronte, Ontario, Kanadoje. Ruoša šiam ypatingam mūsų visuomenės kultūriniam įvykiui pradėta jau prieš pusantų metų. Sudarytas rengimo komitetas, kuriam vadovauja Vincas Piečaitis ir Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė. Šventės meninės programos vadovai – Rita ir Juozas Karasiejai – yra sudarę įvairių ir margaspalvę tautinių šokių pynę. Repetuoja, Šventėn vykti ruošiasi tautinių šokių grupės (beveik 2000 šokėjų), esančios ne tik JAV ir Kanadoje, bet ir Brazilijoje, Argentinoje, Lietuvoje ir Suvalkų krašte. Lietuvos Respublikos Prezidentas taip pat žada dalyvauti, Šventę oficialiai

atidaryti.

Šventės renginiai

Šventės programos atlikėjams, kaip iš seno įprasta, Šventė prasideda repeticijomis. Repeticijos šokėjams vyks Hershey Centre (5500 Rose Cherry Place, Mississauga, Ontario – netoli Toronto) penktadienį, birželio 30 d., ir šeštadienį, liepos 1 d. Rengimo komitetas parūpins autobusus, kurie veš šokėjus iš Regal Constellation viešbučio į Hershey Centre ir atgal.

XI-osios Lietuvių Tautinių Šokių Šventės oficialus atidarymas įvyks Regal Constellation (900 Dixon Road, Etobicoke, Ontario) viešbučio patalpose penktadienio, birželio (nukelta į 7 psl.)

JAV TOLIAU REMIA LIETUVOS GYNBOS SISTEMĄ

Šiomet Jungtinės Amerikos Valstijos Lietuvos krašto apsaugos sistemai skirs daugiau nei 5 mln. JAV dolerių. Lėšas Lietuva gaus pagal Užsienio šalių kariškių finansavimo programą, pranešė Lietuvos Krašto apsaugos ministerija. 4,4 mln. JAV dolerių skiriami įrangos įsigijimui, 700 tūkst. JAV dolerių - karių mokymui pagal Tarptautinę karinio mokymo

programą.

Taip pat buvo paskelbta, kad 2001-aisiais metais Lietuva gaus 6,5 mln. JAV dolerių.

Lietuvos ir JAV konsultacijos vyksta pagal 1998 metais pasirašytą Baltijos valstybių ir JAV Partnerystės chartiją, kuomet šalys nutarė įkurti dvišales ekonomines bei karines - saugumo darbo grupes.

Omnitel Laikas

Šv. Jono bažnyčios vartai

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS ŠEIMOS SIDABRAS JAU KAUNE

M.K.Čiurlionio dailės muziejų Kaune pasiekė Prezidento šeimos naudoti sidabriniai stalo įrankiai ir indai (168 vienetai). Tai Sauliaus Anthony Rūkštelės, gyvenančio JAV, dovana. Šias relikvijas išsaugojusi jo motina dainininkė Elena Valušaitė-Rūkštelienė - Antano Smetonos žento, pulkininko Aloyzo Valušio, sesuo. Už šio karininko buvo išteklėjusi vyriausioji Pre-

zidento dukra Marija, kurios šeimoje baigė savo žemiškąją kelionę Sofija Chodakauskaitė-Smetonienė. Pasak muziejaus direktoriaus Osvaldo Daugelio, suprantamas ir dovanojimo motyvas: S. A. Rūkštelės tėvas buvo Pauliaus Galunės bendražygis, pirmosios M. K. Čiurlionio galerijos restauratorius.

Kauną diena

MIRTIES BAUSMIŲ STATISTIKA

Pagalbos kaliniams organizacijos “Amnesty International” (AI) duomenimis, pernai 31 šalyje mirties bausmė buvo įvykdyta mažiausiai 1813 kartų.

Tai mažiau negu prieš metus: pernai nuosprendžiai buvo įvykdyti 2258 mirtininkams. Tai yra oficialiai užfiksuoti statistikos duomenys. Tačiau Irane, Saudo Arabijoje ir JAV egzekucijų padaugėjo. Tiksliai nustatyti, kiek įvykdyta mirties bausmių, nėra įmanoma, nes daugelis šalių slepia tikrąją statistiką, mėginamos išvengti tarptautinio pasmerkimo. Vien Kinijoje 1999 m. mirties bausmė buvo įvykdyta 1077

žmonėms. Saudo Arabijoje mirė 103 pasmerktieji (prieš vienerius metus - tik 29). JAV pernai buvo įvykdyti 98 mirties nuosprendžiai, arba 30 daugiau negu 1998 m. Irane su gyvenimu atsisveikino 165 pasmerktieji, 1998 m. šioje šalyje mirė 66 nusi kalteliai. Konge, buvusiam Zaire, pernai buvo įvykdyta 100 karo tribunolų skirtų mirties nuosprendžių. Kinijai, Kongui, Iranui, Saudo Arabijai ir JAV tenka 85 proc. visų žinomų 1999 m. egzekucijų.

Didžiosios Britanijos mokytojų ir dėstytojų asociacija surengė apklausą apie mokinių (nukelta į 4 psl.)

Žemaičių kultūrinis sąjūdis Lietuvoje tęsiasi

(pradžią nr. 15)

Žemaičių akademija

Žemaičių akademija - savarankiška visuomeninė organizacija. Ji bendradarbiauja ir su kitomis visuomeninėmis organizacijomis, įstaigomis, besirūpinančiomis Žemaitijos krašto istorijos, kultūros bei šiandien vykstančių procesų tyrinėjimu, regiono savitumo išsaugojimu. Žemaičių akademijos rektorius - istorikas, Vilniaus dailės akademijos prorektorius dr. Adomas Butrimas.

Akademijos veiklos pradžia simboliškai galima laikyti 1987 metais Varniuose įvykusią mokslinę konferenciją, skirtą regiono istorijos klausimams. Vėliau šios konferencijos tapo tradicinėmis ir jas imta rengti kasmet. Pagrindinis jų organizatorius buvo iš Telšių kilęs istorikas Adomas Butrimas. Šie renginiai iš karto patraukė Žemaitijos kultūrą, istoriją besidominčių ir ši kraštą tyrinijančių žmonių dėmesį, tapo savotiška jų mokymo forma - akademija. Pradžioje šios konferencijos dažniausiai vykdavo vasarą, todėl buvo pavadintos Žemaičių vasaros akademijomis. Pirmaisiais metais konferencijas istorikai organizuodavo kartu su Žemaičių kultūros draugija, tačiau, plečiantis ŽKD veiklai, ryškėjant atskirų draugijos narių grupių interesams, buvo nutarta diferencijuoti draugijos veiklą ir įkurti atskirą visuomeninę organizaciją - Žemaičių akademiją, kuri būtų intelektualus, rūpintis vasaros ir kitų mokslinių konferencijų, mokslinių ir kompleksinių ekspedicijų organizavimu Žemaitijoje. Žemaičių akademija oficialiai įkurta 1994 m. liepos mėn. pabaigoje Varniuose vykusioje mokslinėje konferencijoje. Lietuvos Teisingumo ministerijoje Žemaičių

akademija oficialiai užregistruota 1996 m. pradžioje. Akademijos steigiamajame susirinkime jos rektoriumi išrinktas Lietuvos Dailės akademijos prorektoriumi dirbantis istorikas dr. A. Butrimas. Aktyviausi Žemaičių akademijos nariai - profesoriai Viktorija Daujotytė ir Juozas Girdzijauskas, dr. Vacys Vaišvada, istorikas Povilas Šverbas, žurnalistas Danutė Mukienė ir daugelis kitų Žemaitijos tyrinėjimu ir jos žmonių švietimu besirūpinančių įvairių sričių specialistų. Pirmaisiais metais, stiprinant ir plėtojant Žemaičių akademijos veiklą, akademija didelės paramos sulaukė iš Lietuvos Kultūros ministerijos, buvusio kultūros viceministro Vytauto Balčiūno, Atviros Lietuvos fondo.

Akademija glaudžiai bendradarbiauja su ŽKD. Kartu leidžiama "Žemaičių įpraeities" knygų serija, "Žemaičių žemės" žurnalas, kiti leidiniai, sudaromos bendros mokomosios ir kultūrinės veiklos programos, organizuojamos mokslinės konferencijos. Paskutiniaisiais metais ypač palankaus visuomenės vertinimo sulaukė konferencijos, vykusios Varniuose. Viena iš jų (1993 m.) buvo skirta S. Daukanto 200 metų sukakčiai, antroje (1994 m.) kalbėta apie Varnius kaip kultūros miestą. Dvi konferencijos organizuotos Mažeikių rajone. Pirmoji (1995 m.) buvo skirta Sedos parapijos istorijai ir jos dailės paminklams, antroji (1997 m.) - Renavos dvarui, parapijos istorijai. 1995 m. rudenį Telšiuose ir Varniuose suorganizuota mokslinė konferencija, skirta M. Daukšos "Katekizmo" išleidimo 400 metų sukakčiai. 1996 m. vasa-

ros konferencijos pirmoji diena vyko Pavandenėje ir buvo skirta šio miestelio istorijai, o antrąją dieną konferencijos dalyviai persikėlė į Plungę, Žemaičių dailės muziejų, kur 110-ųjų gimimo metinių proga buvo prisimintas iškilus žemaitis etnografas Ignas Končius. Tų pačių metų rudenį istoriko, Žemaičių akademijos nario Vacio Vaišvados rūpesčiu suorganizuota mokslinė konferencija

Koplytstulpis Žemaitijos nacionaliniame parke

Telšiuose, kuri buvo skirta Telšių vyskupystės įkūrimo 60-ies metų sukakčiai. Tą patį rudenį akademijos narės Danutės Mukienės rūpesčiu Šiauliuose ir Kuršėnuose organizuotoje konferencijoje analizuotas prieš 60 metų savo veiklą pradėjusio Žemaičių rašytojų sambūrio vaidmuo Žemaitijos ir visos Lietuvos kultūriniame gyvenime. 1998 m. vasaros konferencija įvyko Plateliuose, 1999-ųjų rudenį - vėl Varniuose. Organizuojant mokslines ekspedicijas, Žemaičių akademijai talkina Vilniaus Dailės akademija, Lietuvos istorijos institutas. Viena iš pagrindinių akademijos veiklos krypčių - knygų apie Žemaitijos istoriją leidyba. Nuo 1990 m. leidžiama knygų serija

"Žemaičių praeitis". Joje publikuojami akademijos konferencijose perskaityti pranešimai, kita įdomi, didelę išliekamąją vertę turinti medžiaga apie Žemaitiją. Trys knygos skirtos atskirtiems Žemaitijos miesteliams: Varniams ir Pavardenėi (1996 m.) bei Sedai (1997 m.). Kaupiama Žemaičių akademijos biblioteka, ekspedicijų metu surinkta medžiaga. Rengiamos publikacijos, skirtos žymių žemaičių ir kitų asmenų, daug nusipelnusių Žemaitijos kultūrai, publikacijos.

1998 m. Žemaičių akademija išleido prisiminimus apie rašytoją ir labdarę Šatrijos Ragana - Mariją Pečkauskaitę ir knygų serijos "Žemaičių praeitis" VIII-ąją knygą, kuri skirta Telšių miesto ir Telšių vyskupijos istorijai, Žemaičių rašytojų sambūriui ir Žemaitijos etnografijos tyrinėtojų prof. Ignui Končiui. 1998 m. rugpjūčio 14-16 dienomis suorganizuota mokslinė konferencija, kuri buvo skirta Platelių krašto istorijai, kultūrai ir menui. 1999 m. kartu su Vilniaus Dailės akademijos leidykla išleista knyga apie Žemaitijos tyrinėtoją, dailininką Juzefą Perkovskį. 1999 m. spalio 23-24 dienomis Varniuose (Telšių rajonas) Žemaičių akademija suorganizavo mokslinę konferenciją, skirtą M. Daukšos "Postilės" 400 metų sukakčiai. Tomis dienomis Varniuose, prie naujai restauruotos Varnių kunigų seminarijos, buvo atidengtas paminklas Žemaičių vyskupui, antrajam Žemaitijos krikščionijai Merkeiui Giedraičiui ir pirmosios žinomios lietuviškos knygos, išspausdintos LDK teritorijoje (Vilniuje), taip pat ir "Postilės" autoriui, kanauninkui Mikalojui Daukšai. Šiuo metu šis paminklas, kurio autorius Klaipėdoje gyvenantis žemaitis skulptorius, Lietuvos nacionalinės premijos laureatas Arūnas Sakalauskas, yra vienas iš įspūdingiausių ir didingiausių paminklų Lietuvoje. (tęsinys kitame nr.)

Platelio ežeras Žemaitijos nacionaliniame parke

A. Balbieriaus nuotr.

Lietuva skaudžiai moka už pavėluotas reformas

Lietuvos prezidentas pareiškė, kad dabartinė Lietuvos ūkio ir visuomenės gyvenimo krizė yra laiku neįgyvendintų reformų kaina. "Ir paradoksalu, ir dėsninga, kad krizės ženklai išryškėjo dešimtaisiais nepriklausomybės metais. Jie rodo ne ką kita, o neįgyvendintų reformų kainą. Kainą politikos,

pataikavusios praeities inercijai ir permaitinimo baime", sakė prezidentas Valdas Adamkus, balandžio 20 d. Lietuvos Seime, pradėjęs skaityti metinį pranešimą.

(Pilną pranešimo tekstą skaitykite *Darbininko* gegužės 1 d. nr.) BNS

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunuoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigecycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Kasolino MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282 : 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA-
-GAUSI PARODŲ SALE-

✠
KVEČAS
JONAS
1933+1976

Amerikos Baltų Laisvės Lygos pranešimas

Amerikos Baltų Laisvės Lyga praneša, kad

JAV Senato Užsienio santykių komitetas priėmė Užsienio karinio finansavimo (UKF) ir Tarptautinę karinio lavinimo ir parengimo pagalbos (TKLP) programas Baltijos valstybėms fiskaliniams 2001 metams.

Amerikos Baltų Laisvės Lygai skatinant, JAV Senato Užsienio santykių komitetas pasakė \$20.5 milijonų UKF ir \$4 milijonų TKLP programoms Senato įstatymo „Dėl prekybos skatinimo ir antikorporacijos 2000 metais“ projekte (Senate Bill 2382). UKF programa teikia tiesioginę karinę paramą, paruošimą, įrangą ir t.t. užsienio kariuomenėms, o TKLP pinigai naudojami užsienio kariškiams supažindinti su JAV profesiniu, kariniu apmokymu bei Amerikos gyvenimo būdu ir demokratinėmis vertybėmis.

Šis įstatymas turi daug įvairių nuostatų skatinti geresnį JAV pagalbos užsieniui panaudojimą stiprinant demokratiją, ekonominę augimą ir galimybių sudarymą užsienyje. „Gynybos ir Saugumo Pagalbos“ nuostatai šiame įstatyme paremia JAV karinę pagalbą savo sąjungininkams paskiriant visą JAV administracijos prašomą sumą, o kai kuriais atvejais, kaip, pvz., Baltijos valstybių, net ją padidinant.

Komiteto paskirta \$24.5 milijonų suma yra \$4 milijonais didesnė už Prezidento pateiktame biudžete numatytą. Šis komiteto paskyrimas dar turės būti Paskyrimo (Appropriations) ko-

miteto ir Senato patvirtintas.

Be padidinto finansavimo, komitetas žengė dar vieną labai svarbų žingsnį, įstatyme nurodymas (earmarking) finansus, paskirtus Baltijos valstybėms. Pagal biudžeto taisyklę, Prezidentas turi teisę nukreipti, ar sumažinti, pinigus, paskirtus kuriai nors valstybei, nebent jie būtų tiksliai nurodyti. Perna Administracija išleido Baltijos valstybėms \$3 milijonus mažiau negu buvo paskirta. Tikslai nuveda (earmarking) sutrukdys tai padaryti 2001 biudžete.

Per pastaruosius trejus metus Senato Paskyrimo komitetas, Amerikos Baltų Laisvės Lygai skatinant ir Senatoriui Mitch McConnell (Kentucky) vadovaujant, tiksliai nurodydavo UKF finansavimą Baltijos valstybėms. Šiais metais ir Senato Užsienio santykių komitetas palankiai atsižvelgė į baltų prašymus ir nurodė Baltijos valstybėms paskirtus finansus. Šis Užsienio santykių komiteto žingsnis sustiprins Baltijos valstybių poziciją prašant specialios nuorodos Senate ir Atstovų rūmuose.

Š. m. vasario m. 22 d. rašte Užsienio santykių komitetui ir pokalbiuose su komiteto nariais Amerikos Baltų Laisvės Lyga prašė įtraukti nuorodas skiriant UKF ir TKLP finansus, siekiant, kad tai padėtų varžantis su kitomis valstybėmis dėl UKF finansų, ir primindama, kad praityje Baltijos valstybės gaudavo mažiau negu Administracijos siūlomi finansai.

Komiteto įstatymo projektas numato tokias sumas:

	UKF	TKLP
<i>Estijai</i>	\$6.5 milijono	\$1.5 milijono
<i>Latvijai</i>	\$6.5 milijono	\$1.5 milijono
<i>Lietuvai</i>	\$7.5 milijono	\$1.5 milijono

Prašome visus Amerikos lietuvius kreiptis į savo valstijos senatorius prašant paremti Senato įstatymą S. 2382.

Ačiū už pagalbą.
Algis Raulinaitis
Amerikos Baltų Laisvės Lygos viceprezidentas ir direktorius

Hitlerio gimimo dieną Vilniaus centre iškeltos nacių vėliavos

Balandžio 20 d. Vilniuje per nacional-socializmo ideologijos kūrėjo ir fašistinės Vokietijos kūrėjo Adolfo Hitlerio gimtadienį nukabintos dvi nacių vėliavos. Viena vėliavų buvo nukabinta nuo Liubarto tilto per Nerį. Apie 6 valandą 20 minučių Vilniaus Vyriausiojo policijos komisariato (VPK) pareigūnai gavo pranešimą, jog ant Liubarto tilto iškelta vėliava su svastika.

Į įvykio vietą atvykę policijos pareigūnai nukabino raudono audeklo gabalą su juoda svastika baltame apskritime ir vandens patranka sunaikino prie vėliavos buvusią pritvirtintą sprogmens imitaciją. Apie vidurdienį nuo negyvenamo namo Benediktinų gatvėje nukabinta nacių vėliava.

Audeklo gabalas su svastika baltame apskritime nugabentas į Vilniaus miesto 3-ąją policijos komisariatą. Pro nedidelį palėpės langą 4-me namo aukšte iškelta vėliava

Svastika ant namo Benediktinų gatvėje

su svastika buvo pastebėta apie 11 val.

Į įvykio vietą buvo atvykę ugniagesiai ir policija. Vėliavą nukabinti buvo pavojainga, nes pastato konstrukcijos sutrūkinėjusios.

Valstybės saugumo departamentas BNS pranešė, kad šie faktai yra analizuojami ir tiriami operatyviniu būdu. Plačiau tai bus komentuojama, surinkus ir įvertinus tyrimo medžiagą.

Lietuvos Baudžiamasis kodeksas ir Administracinio teisės pažeidimų kodeksas tiesiogiai nenumato sankcijų už fašistinės simbolikos naudojimą. Tokie incidentai paprastai traktuojami kaip chuliganizmas. BNS

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisyti Redakcijos nuožiūra

Išeivijos dailė Radvilų rūmuose

Ona Mažeikienė

Lietuvos dailės muziejaus Radvilų rūmuose veikia didelė paroda "Sugrįžusi išeivijos dailė". Sovietų okupacijos, Antrasis pasaulinis karas labai skaudžiai palietė Lietuvos žmones. Lietuva neteko maždaug 65 procentų savo inteligentų, tarp jų nemažai žinomų dailininkų arba dar tik studijavusių dailę. Išvykę iš Lietuvos, jie pasklido po visą pasaulį.

Dauguma bėglių pirmiausia atsidūrė Vokietijoje ir pateko į pabėgėlių stovyklas - amerikiečių, prancūzų, anglų ar rusų zonas. Tėvynės praradimas vertė burtis ir dirbti svetur. Dailininkas V.K. Jonynas, gerai mokėdamas prancūzų kalbą, Freiburge susirado senų pažįstamų ir ėmėsi organizuoti meno mokyklą. Iš karinės valdžios išsyrpino leidimą ir jau 1946 m. vasario 11-ąją įkūrė Freiburgo meno mokyklą (veikė iki 1950 m.). Jai buvo pripažintos aukštosios mokyklos teisės. V.K. Jonynas sukvietė 19 profesorių ir dėstytojų. Viktoras Vizgirda, Adomas Galdikas, Adolfas Valeška dėstė tapybą, Aleksandras Marčiulionis - skulptūrą, Anastazija Tamošaitienė - audimą, Eleonora Marčiulionienė - keramiką, Vytautas Kazimieras Jonynas, Vytautas Kasiulis ir Teisutis Zikaras - piešimą. Vytautas Kamaitis - perspektyvą, Aleksis Rannitas - meno istoriją. Pirmiausia pradėjo veikti keramikos studija, kurioje ypač pasižymėjo Juozas Bakis. Iš viso Freiburgo meno mokykloje mokėsi 250 studentų. Kai kurie jų tapo žinomais dailininkais: J. Bakis, Albinas Elskus, Jurgis Daugvila, Vytautas Ignas, Bronė Jameikienė, Vanda Keny-

tė-Balukienė, Algirdas Kurauskas, Antanas Mončys, Romas Viesulas, Elena Urbaitytė ir kiti.

Iki 1950 metų Freiburgas buvo dailininkų veiklos centras. Jame 1947 m. lapkričio 25 d. buvo įsteigtas Lietuvių dailės institutas (LDI), kurio pirmininkas buvo V. Vizgirda, sekretorius - Telesforas Valius. Instituto darbuotojai siekė suburti išblaškytus po pasaulį lietuvių dailininkus ir ugdyti bei propaguoti lietuvių meną užsienyje. LDI rėmė kūrėjus, rengė parodas, premijavo kūrinius, leido leidinius, skyrė stipendijas. Pirmąją parodą institutas suorganizavo 1949 metais Freiburge, paskui dalyvauta tarptautinėje tremtinių parodoje Amsterdamo. Vėliau kiekvienas dailininkas pasuko savo keliu. Daugelis persikėlė į JAV.

1950 metais ir LDI persikėlė į Chicago. Šestajame dešimtmetyje Amerikoje ėmė kurtis nauji lietuvių dailininkų sambūriai. Ypač aktyviai veikta Chicagoje, kur gyveno daugiausia lietuvių. 1956 m. gegužės 26 d. lietuvių dailininkų valdyba sukvietė steigiamąjį susirinkimą ir įkūrė Amerikos lietuvių dailininkų (Chicago apygardos) sąjungą (ALDS). ALDS tikslas buvo sujungti lietuvių dailininkus menui kelti. Prie ALDS prisijungė (1958) iki tol buvusi atskira New Yorko dailininkų sąjunga. ALDS rengė personalines dailininkų parodas (pirmoji - A. Rūkštelės), grupines, vadinamąsias rudens, sąjungos narių parodas, prisidėjo prie Pasaulio lietuvių kultūros kongreso rengimo.

ALDS pirmininko Z. Kolbos iniciatyva 1956 m. gruodžio 13

d. sukvietas posėdis lietuvių amerikiečių menininkų klubui įsteigti. Oficialiai Menininkų klubas įkurtas 1957 m. kovo 3 d. Svarbiausias šio klubo uždavinys buvo įsteigti galeriją. 1957 m. spalio 20 d. ji oficialiai buvo atidaryta Chicagoje, Tėvų jėzuitų Jaunimo Centro rūmuose, ir pavadinta M.K. Čiurlionio vardu. Galerija siekė remti, globoti lietuvių dailininkus, padėti rengti meno parodas, įsigyti ir saugoti geriausius kūrinius, o atejus laikui (okupantams pasitraukus), perduoti juos

bumus, katalogus. Dar Chicagoje buvo įkurtas Lietuvių fotoklubas, kuris fiksavo meno šventes. Skaidrių archyvą 1980 m. perėmė Čiurlionio galerija, o galiausiai - Lituanistikos tyrimo studijų centras (LTSC), saugantis lituanistikos ir meno vertybes.

1976 m. įsteigta Amerikos Lietuvių Biblioteka ir jos leidykla, leidusi meno albumus. Leidyklai vadovavo Petras Aleksa. Aktyviai reikšėsi ir dailininkės, įkūrusios Lietuvių Moterų Dailininkų draugiją

Pranas Lapė. Maine pakrantės akmenys

nepriklausomai Lietuvai.

Čiurlionio galerija ėmė kaupti meno kūrinių fondą. Po parodų dailininkai privaldavo dovanoti galerijai bent vieną savo kūrinių. Pirmieji Čiurlionio galerijos direktoriai buvo: M. Sileikis (1957-1962), V. Petravičius (1962-1964), trumpai A. Valeška ir B. Mockevičius (1965-1966). Čiurlionio galerijoje per 38 metus (1957-1995) buvo surengta pusketvirtasimto meno parodų. Čia talkino lietuvių kultūros židiniai, veikiantys įvairiuose JAV miestuose, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje. Viena svarbiausių materialiai remiančių išeivijos lietuvių kultūrą institucijų - Lietuvių Fondas (įsteigtas 1962 m.). Jo dėka buvo nupirkti ir perduoti Lietuvos Dailės muziejui Prano Domšaičio 400 tapybos darbų.

Nuo 1966 m. balandžio 5 d. egzistavo, o 1967-ųjų vasario 26-ąją oficialiai buvo Chicago lietuvių Jaunimo Centre atidarytas Budrio Lietuvių Fotoarchyvas. Be negatyvų ir nuotraukų, jis kaupė ir lietuvių dailininkų kūrinių skaidres. Fotoarchyvo iniciatorius buvo kunigas Algimantas Kezys. Jis labai daug nuveikė propagodamas lietuvių dailę užsienyje, rašydamas apie ją, fotografuodamas, leisdamas dailininkų meno al-

(1971). Jos rengė personalines, grupines parodas. Brooklyne lietuviai pranciškonai 1976 metais įkūrė Adomo Galdiko galeriją.

Lietuviai išeiviai netikėjo, kad okupacija taip ilgai truks. Ypač vyresnieji dailininkai skaudžiai išgyveno Tėvynės netekimą. Nostalgiją malšino kūryba, kurioje ir atsispindi jų nuotaikos. Nemažai buvo ir religinės tematikos kūrinių (V. Kašubos "Pranašas", "Kalimas prie kryžiaus", V. Igno "Rūpintojėlis", "Angelas ir vaikai", "Koplytėlė", Z. Kolbos "Pabėgėlių Kristus", "Kristaus veidas ant drobės", V.K. Jonyno "Apreiškimas", "Malda", V. Vizgirdos "Šv. Jurgis", A. Rūkštelės "Kristaus galva", J. Dargio "Rūpintojėlis"). Kai kurie tapė didingas istorines kompozicijas (A. Varno "Mindaugo karūnavimas", A. Valeškos "Mindaugo krikštas", A. Tamošaitienės gobelenas "Mortos krikštas") arba kūrė lietuvių pasakų motyvais (V. Igno "Jūratė ir Kastytis"). M. Stanikūnienė nutapė ciklą "Lietuvos kaimo moters darbai", o T. Valius - ciklą "Žemaitija". L. Vilimas, A. Rūkštelė ir R. Matuzonytė-Ingelevičienė kūriniuose "Partizano mirtis", "Lietuvos leisdamas dailininkų meno al-

(nukelta į 5 psl.)

Adomas Galdikas. Ruduo. Tempera

"akademikai". Panaši yra ir pagal vardą pati lietuviškiausia studentų korporacija Neo-Lithuania (?), pasipuošusi svetimu žargonu, slepiančiu savo nepilnavertiškumą.

Paradoksinis paveldas yra gajus. Lietuviškos televizijos programos "Prieštarauk" vedėjas nekaltu veidu klausia žiūrovus, kada buvo geriau gyventi - komunistinėje santvarkoje ar dabar laisvėje. Ir atsiranda tokių, kurie ilgisi "anų gerų laikų" - vogti, sukčiauti, girtauti ir neskirti blogio nuo gėrio. Negalima nepaminėti ir mūsų poeto disidentų teiginio, jog 1941 m. birželio 23 d. sukilėliai "buvo svetimos valstybės agentai" (!!!). Nebent šis paradoksas turi savotiškos atgailos paskirtį: jeigu tiek daug lietuvių "buvo" svetimų Vakarų agentai, tai jokia drama, jei ir savos šeimos narys "idealistas" tarnavo Rytų agentams.

III. Rusiškos šmėklos

Įvairiais atžvilgiais sovietiška rusiški paradokasai yra neaplenkiami ir sudaro pagrindinę komunistinės naujakalbės, arba melo, dalį. Jie yra ypač pavojingi nieku dėtiems normaliems žmonėms, kurie savo kailiu nepatyrė jų nuogos tikrovės ir juos gali palaikyti kaip tikrą pinigą.

Vienas iš didžiausių paradoksų-pakaruoklių yra pats "Sovietų Sąjungos" pavadinimas, kai ten nebuvo nei sąjungos, nei sovietų. Tik rusai, bėgdami nuo vilko (caro), pribėgo prie meškos (komunizmo) savonoriškai, o penkiolika kitų "sovietinių respublikų" buvo Raudonosios armijos daugiau ar mažiau pasalūniškai paverptos. "Sovietai" reiškia tarybas, bet tarybų, kaip jas suprantą pasaulis, ten iš viso nebuvo, nes kiekvienos grupuotės galia priklausė partijai.

Dažnai kartojamoje "liaudies demokratijoje" taip pat nebuvo nei demokratijos, nei pagaliau liaudies, kurios balso būtų paisoma. Visuomenė buvo prievartaujama. Įvairūs "rinkimai" ar "teismai" paprastai buvo partijos surežisuoti iš anksto ir tik vėliau suvaidinti viešumoje. Įsivyravo gyvų žmonių - marionėčių teatras -

Istoriniai pakaruokliai ANTANAS MUSTEIKIS

2

(pradžia Nr. 16)

Pastebi lietuvis istorikas, jog lietuviui, vykstančiam į JAV, amerikiečių valdžia įtvirtinusi "popierinę uždangą" (anketų užpildymą), bet užsimerkia, kad sovietinė Rusija buvo užsitvėrusi ne tik daug didesne popierine uždanga, bet ir garsiąja geležine uždanga.

Galime suprasti ir apgailėti, kad ne vienas pogrindžio lietuvis, kankinamas komunistinių kadro, neišstveria ir pasiduoda teroristinėms užmačioms atskleisti savo draugus - rezistencijos bendrininkus, bet toksai žmogus jokių būdu nėra "pavargęs herojus", kaip tikina paradoksu mėgėjas, o yra savo tautos išdavikas.

Paradoksiškumu niekam nenusileidžia ir paskutinis 1997 m. Santarvės fondo laureatas, buvęs LKP CK sekretorius ir atsikūrusios Lietuvos prezidentas. Jisai smerkia tuos, kurie "negali praeities užmiršti, jaučia turintys kam nors pasakyti blogą žodį, keršyti". Šie atgyvenę naujakalbės žodžiai primena naujų "liaudies priešų" taršymą. Išvertus į žmonių kalbą, tai reiškia, jog, sakysime, bet koks Sibire žuvusio tremtinio sūnus, išlikęs gyvas, neturi pasakyti tiesos (laureato stiliumi, "blogas žodžio") apie savo praeities kančias bei to kaltininkus. Ar tai nerodo, kad šiam laureatui tinkamiausi yra tie santarviškiai, kurie vengia "blogas žodžio", t.y. neatgailautos tiesos apie savo kolaborantišką praeitį?

Verta paminėti ir keletą jaunuoliškų paradoksų, kurie nekenksmingi ir nevaiduokliški. Nuo seno gyvuoja studentų skautų akademikų (!) korporacija Vytis, kuriai priklauso ir pirmakursiai

■ Šiaurės Filipinų Kutudo miestelyje per jau tradicinį ritualą, kurio metu yra pakartojamas prieš du tūkstančius metų įvykęs Jėzaus Kristaus nukryžijavimas, 11 filipiniečių savanorių balandžio 23 d. buvo trumpam priklalti prie medinių kryžių. Šis kasmetinis ritualas vyksta ant nedidelės dulkėto miestelio kalvos, nepaisant šios katalikiškos Azijos šalies vyskupų nepritarimo. „Pažadėjau tai daryti 15 metų. Dabar jau 14-ieji metai“, - pareiškė 44 metų Čit Sangalang žurnalistas. Per ritualą jis buvo maždaug trims minutėms prikaltas prie kryžiaus. Kai į jo rankas ir pėdas buvo kalamos 7,5 cm ilgio vinys, jis vėpiojo iš skausmo. Č. Sangalang sakė, jog dalyvaudamas šiame rituale, jis iš dalies atsidėkoja už motinos išgyjimą po tuberkuliozės. Pasak Č. Sangalango, motina pagijo jau trečiaisiais jo dalyvavimo rituale metais. Kiti nukryžiuojami dalyviai sakė, kad taip išperka savo nuodėmes. 21 metų jaunuolis sakė jau antrus metus dalyvaudamas rituale dėl „rimtos priežasties“, kurios jis neatskleidė. Prieš nukryžiuojimą jaunuolis išgėrė džino. Kutudas yra už 80 km į šiaurę nuo sostinės Manilos. Nukryžiuojami Velykų proga miestelyje buvo padėti rengti 1946 metais. Kiek anksčiau kaitinant saulei maždaug 100 vyrų dalyvavo eitynėse per Kutudo gatves, plakdami savo nugaras bambukinėmis lazdomis. Šią sceną, kurios metu čiurkšlėmis tryško kraujas, stebėjo tūkstančiai žiūrovų, tarp jų ir užsieniečių. Pasak policijos, ritualą stebėjo maždaug 5 000 žiūrovų. „Nuostabu matyti žmones, kurie aukojasi už savo nuodėmes“, - pareiškė žurnalistas 40-metis amerikietis turistai Ray New.

■ Penkiais oskarais apdovanoja tragikomedija „American Beauty“ ir toliau renka prestižinius prizus. Balandžio 23 d. vakarą filmo apdovanojimų skrynią papildė net šešios D. Britanijos kino meno ir mokslo akademijos (BAFTA) statulėlės. Jos yra laikomos angliškais oskarais. „Amerikos grožybės“ nugalėjo geriausio filmo, aktorius, aktorės, operatoriaus, geriausio montažo ir muzikos nominacijose.

Nesibaigiantys protėvių šaknų ir giminių ieškojimai

Milda Kniežaitė

Antrojo tūkstantmečio pradžioje tebeieškome savo protėvių šaknų ir po pasauli pasklidusios giminės. Amerikoje tokiuose ieškojimuose gali padėti Chicagoje įsikūręs Balzeko Lietuvių Kultūros muziejus, o Lietuvoje - Lietuvos valstybės istorijos archyvas.

Rasti giminės Amerikoje lengva. Ieškoti savo protėvių ir dabartinių giminaičių Lietuvoje lietuvių kilmės amerikiečiams padeda Balzeko muziejaus genealogijos skyrius, vadovaujamas Loretos Mizarienės.

Amerikos Lietuvių Genealogijos draugija taip pat gauna daug laišku iš Lietuvos. Juose prašoma padėti rasti giminaičius, emigravusius į JAV XIX amžiaus pabaigoje - XX amžiaus pradžioje, su kuriais ryšiai nutrūko sovietų valdymo metais. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, tokių laišku ateina beveik kasdien. Tačiau rasti giminės Amerikoje nėra taip paprasta: keičiasi gyvenamosios vietos, moterys išteka, sunkiai išstiriamos lietuviškos pavardės suamerikietinamos, daug lietuvių kilmės amerikiečių net supratimo neturi, kokia buvo jų tikroji pavardė, tėvų ar senelių pakeista į dabartinę.

Pirmiausia, pavardė ieškoma internete. Net jei ji ten yra, gaunama labai mažai informacijos ir nėra jokių garantijų, kad ras tas reikiamas asmuo. Paskui peržiūrima Mirusiųjų kartoteka. Jei ten randama žmogaus pavardė, kartu gaunama daug naudingos informacijos, nes dažnai nurodoma gimimo vieta, kiek metų asmuo gyveno JAV, tuometinis adresas, velionio šeimos nariai. Sužinoma ir ištekęsios dukters, ir pakeista sūnaus ar brolio pavardė. Daug informacijos suteikia laivų keleivių atvykimo sąrašai, saugomi JAV nacionaliniame archyve. Ten nurodytas asmens vardas bei pavardė, šalis, iš kurios jis kilęs, gimimo vieta, tautybė, rasė, artimiausio giminaičio gyvenamoji vieta, iš kurios atvyko, kiek pinigų atsivežė į Ameriką, profesija, žmonių, keliavusių su juo, vardai bei pavardės, kelionės tikslas ir kita informacija.

Protėvių šaknų ir giminių paieškos Lietuvoje

Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus genealogijos skyrius, ieškodamas lietuvių kilmės

amerikiečių šaknų ir giminių Lietuvoje, glaudžiai bendradarbiauja su Lietuvos valstybės istorijos archyvu Vilniuje.

Sovietams okupavus Lietuvą, į Vilnių suplaukė visų bažnyčių metrikai: vieni - originalai, kiti - nuorašai. Kai kurios bažnyčios metrikus arba jų nuorašus siuntė į vyskupiją, tačiau buvo ir tokių, kurios iš viso niekur nesiuntė. Tad kartais naudingos informacijos galima rasti vyskupijų turimuose bažnyčių metrikuose. Lietuvos valstybės istorijos archyve yra saugomi ir visų surašymų duomenys. Pirmasis lietuvių surašymas buvo atliktas 1795 metais. Nuo 1795 iki 1855 metų buvo surašomi dvarai, į jų gyventojų skaičių įtraukiant ir tarnus. 1896-1897 metais buvo pirmasis visų Lietuvos gyventojų surašymas. Vienas ar du gyventojų surašymai buvo atlikti Nepriklausomos Lietuvos laikotarpiu, nuo 1918 iki 1940 metų.

Nors daugelis kapinių priklauso valstybei, tik kelios - bažnyčioms, Lietuva neturi išsamių kapinių sąrašų, rašoma Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus leidinyje „The Lithuanian Museum Review“. Senosios kapinės apskritai neturi ten palaidotų žmonių ir konkrečiai pažymėtos palaidojimo vietos sąrašų. Tokią informaciją galima gauti naujose kapinėse, o apie senąsias geriausiai papasakos vietinis senas žmogus arba kunigas, pataria „The Lithuanian Museum Review“.

Amerikos Lietuvių Genealogijos draugija dabar nagrinėja galimybę padaryti Lietuvos kapinių sąrašų nuorašą ir rasti šiam svarbiam bei labai reikalingam genealoginės informacijos šaltiniui vietą internete.

Pasklidę po visą pasaulį

Kaip „Lietuvos aidui“ sakė Lietuvos valstybės istorijos archyvo Rusijos imperijos įstaigų dokumentų skyriaus vedėja Nerina Českevičiūtė, ši įstaiga yra vienintelis ir pagrindinis savo protėvių šaknų bei dabartinių giminių Lietuvoje ieškotojų šaltinis. Klaipėdos universitetas renka labiau su Mažąja Lietuva susijusius dokumentus. Jų mažai išlikę: arba išvežta, arba žuvę. Daug lietuvių dokumentų galėjo patekti į Seinus, Užnemunės kraštą, buvusios Suvalkų gubernijos, pagal bažnytinį

skirstymą - Seinų vyskupijos, centrą. Lietuvos valstybės istorijos archyvas tikėjosi, kad labai pasipildys, susigražinęs juos lenkams mainais atiduodamas Balstogės, priklausančios Vilniaus vyskupijai, dokumentus. Tačiau gauta labai nedaug, tik pabirus išrašų ir nuorašų mikrofilmus, o ne kompleksinius metrikų knygų rinkinius, kuriuose kas metai buvo fiksuojamas gyventojų gimimas, santuoka, mirtis. Būtent iš Užnemunės krašto emigravo labai daug lietuvių, ir Lietuvos valstybės istorijos archyvas sulaukia nemažai užklausių. Jiems patariama kreiptis į Lenkiją, tačiau sprendžiant iš to, kas susigražinta, gali būti, kad dokumentai nėra išlikę.

Kokie penkeri metai į Lietuvos valstybės istorijos archyvą kreipiasi beveik pastovus užklausių skaičius: kasmet sulaukiama 1200-1300 pareiškimų. Atplaukia jų iš įvairiausių šalių, net pačių egzotiškiausių kraštų: Indonezijos, Kinijos, Afrikos. Daugiausia, žinoma, iš Amerikos, Kanados, kur buvo didžiausia lietuvių emigracija.

Sunkiausia atkurti tikrąją užklausėjo pavardę, sakė Rusijos imperijos įstaigų dokumentų skyriaus vedėja N. Českevičiūtė, nes dokumentai būdavo tvarkomi rusų ar lenkų kalba, ir pavardė užrašoma iškreipta. Nuvažiavus į kitus kraštus, ji būdavo dar labiau iškraipoma, sutrumpinama, užrašoma iš klausos. Kartais ją sunku, beveik neįmanoma atpažinti. Tad užklausių prašoma atsiųsti kokį nors turimą išlikusį dokumentą, kad būtų galima atkurti teisingą pavardę.

Surandama ir visa giminė

Lietuvos valstybės istorijos archyve atkuriamos ne tik giminės šaknys, bet ir kuriam lumui ji priklausė, nes socialinė padėtis pirmiausia būdavo įrašoma bažnyčių knygose. Archyve saugomi ir dideli bajoriški dokumentai su herbais. Tačiau kartais žmonės prašo įrodyti bajorystę tik girdėję apie ją kokią nors legendą. Jokiuose dokumentuose ji nepažymėta, tad, aišku, ir įrodyti nepavyksta. Būna, kad užklausėjai dėl to labai pyksta, bet privалу paaisyti, ką rodo dokumentai. Galima rasti protėvių šaknis iki XI-XVI amžiaus, žiūrint, kokia buvo giminė, nes archyve sukaupiti dokumentai nuo pat Gedimino laikų mikrofilmų pavidalu.

Gyventojų surašymų būta nedaug, mažai išliko ir dokumentų. Pasak N. Českevičiūtės, geriausiai išlikę Vilniaus gu-

THE LITHUANIAN MUSEUM REVIEW

A PUBLICATION OF THE BALZEKAS MUSEUM OF LITHUANIAN CULTURE
6500 SOUTH PULASKI ROAD CHICAGO ILLINOIS 60629 PH. 773-562-6500 FAX 773-562-5133
ISSUE 182 JULY - AUGUST 1999

"Joninių laužas"
"St. John's Day Fire"
1997
a drawing by Jūratė Leikaitė,
one of the Museum's recent acquisitions, donated by the artist

Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus leidžiamo žurnalo viršelis

bernijos dokumentai. Civilinė registracija pradėta tik XX amžiuje, Klaipėdos krašte - nuo XIX amžiaus. Viskas buvo registruojama bažnyčių metrikų knygose, nesvarbu, kokiai konfesijai priklausė žmogus. Kunigas kasmet pildydavo tris knygas: gimimo, santuokos ir mirties, šitaip fiksuodamas žmogaus gyvenimą nuo lopšio iki karsto. Tik ne visų parapijų knygų vienodai išlikusios.

Metrikų knygose taip pat buvo užrašoma, kur mirė ir kokiose kapinėse palaidotas žmogus. Paprastai buvo laidojama, kur ir visa giminė. Lietuviams visada buvo šventas dalykas prižiūrėti kapines, sakė Českevičiūtė, tad dažniausiai iki šiol kas nors tvarko giminės kapus. Gali būti, kad ir pavardė gimtinėje yra išlikusi. Savo šaknų ieškotojai ten nuvažiavę dažnai sužino, jog kažkas prižiūrėjo tuos kapus tokia pavardė, kažkas yra iš ten išvažiavęs.

Kai surankiojami giminės kartos, pasklidusios po pasaulį per didžiąją emigracijos bangą XIX amžiaus pabaigoje - XX pradžioje, duomenys, jau galima žinoti, ko ieškoti, kiek giminaičių išliko, kiek dabar jų yra. Anksčiau ar vėliau vos ne visi surandami. „Pradžioje informacija būna labai skurdi, - pasakojo Lietuvos valstybės istorijos archyvo Rusijos imperijos įstaigų dokumentų skyriaus vedėja N. Českevičiūtė. - Iškraipytos ne tik pavardės, bet ir vietovių pavadinimai. Tada prašome atsiųsti vadinamųjų šipkarčių, keleivių sąrašų, kopijas. Ten dar gauname informacijos, patikriname išsaugotus senus dokumentus. Ir paaiškėja, kad ne ten, visai ne tame Lietuvos krašte ieškota. Būna ir taip, kad suvedame pasimetusias giminaičius Amerikoje. Arba randame tai, ko nenori žmogus, ir nerandame to, ko jis nori. Gyvenimas margas“.

LA

Mirties bausmių statistika

(atkelta iš 1 psl.)

patiriamą smurtą. Išvadose teigiama, kad daugiau nei trečdalis mokinių Anglijoje ir Velse per praėjusius metus nors kartą yra nukentėję per peštynes. Apie 13 proc. 11-16 metų mokinių buvo užpulti, o 10 proc. vaikų kartais neina į mokyklą, nes bijo smurto. Ap-

klausa taip pat parodė, jog apie 30 proc. mokinių įsitikina, kad mokytojai apie peštynes nežino. Apklausus 2,6 tūkst. mokinių paaiškėjo, kad labiausiai nesaugūs jaučiasi jaunesnieji. Peštynėse nukentė daugiau nei pusė 11 metų vaikų, o tokių 15 ir 16 metų paauglių yra apie 25 proc.

BNS, ELTA

Istoriniai pakaruokliai

ANTANAS MUSTEIKIS

2

(atkelta iš 3 psl.)

„rusakalbiai“? Visų pirma tai gali būti rusai kolonistai, kurie galėtų grįžti į savo kraštą, iš kurio kilę, kai nepriklausomos valstybės niekad neprašė ir neprašo jų „globos“, nors Lietuva saugo visų mažumų teises. Kiti „rusakalbiai“ gali būti visų buv. sovietinių „respublikų“ ir satelitinio kraštų žmonės, kurie buvo priversti išmokyti svetimą rusų kalbą. Dalis jų, kuriai ir aš priklausau, pabėgo iš blogio imperijos „rojaus“, nors rusų kalbos nepamiršo. Tad ar ir manimi Maskva nori „rūpintis“? Ar ne pakaruokliška?

Ar tokioje neatgailautų santykių raidoje pastaraisiais metais Rusijos siūlymas garantuoti Pabaltijo valstybių Nepriklausomybę nėra, švelniai tariant, paradoksiškas?

IV. Vokiškos šmėklos

Pasaulio viešojo nuomonė apie vokiečių ir rusų vykdytas tautžudystes dažnai neišlaiko pusiausvyros: pirmosios yra visuotinai pasmerktos, o antrosios „švelninamos“. Nacizmas (nacionalizmas) yra komunizmo dvynys brolis, nors tautžudystės aukų skaičiumi atsilieka nuo pastarojo. Adolfo Hitlerio Vokietija pasižymėjo kraštutiniu vokiško šovinizmo ideologija, pagal kurią stipriji - „geroji rasė“ (vokiečiai) privaloje apvalyti žmonių nuo „blogųjų rasų“, visų pirma žydų ir čigonų, vėliau slavų ir kitų. Lietuviai, kaip numatyta, turėjo „ištrūpti ant karšto vokiečio rasės akmenų“, nors pradžioje jie galėjo būti vokiečių tarnais.

Vokiečių-rusų karo pradžioje lietuvių sukilėliai 1941 m. birže-

lio 23 d. paskelbė atkuriamą Lietuvos Nepriklausomybę nemažomis sukilėlių aukomis (žuvo apie 2000 kovotojų) ir surdė Laikinąją vyriausybę. Tai buvo didelis istorinis įvykis, parodęs, kad Lietuvos „įsijungimas“ į Sovietų Rusiją buvo Maskvos surežisuotas farsas. Laikinoji vyriausybė išsilaikė šešetą savaitių, kol buvo naujojo okupanto priversta nueiti į pogrindį, tačiau ji vis dėlto sulėtino krašto siaubimą. Vokiečiai skelbė mobilizacijas kariauti prieš bolševikus, ragino stoti į pagalbinis vokiečių dalinius ir darbo kuopas ar į SS legioną, bet lietuviai nesutiko dėl to, kad nebuvo leista Lietuvos Nepriklausomybė. O kai jie savanoriškai jungėsi į Vietinę rinktinę, kurios paskirtis buvo saugoti savo kraštą nuo banditiškų rusiškų desantininkų, vokiečiai nesilaikė susitarimo ir saugumo bei rinktinės batalionus siuntė už Lietuvos ribų. Savanoriai išsibėgiojo. Prievarta vokiečiai sugaudė kokį pusšimtį tūkstančių į darbo kuopas ir dalį intelektualų ištrenkė į Stuthof koncentracijos stovyklą, tūkstančius areštavo, jų dalį sušaudė.

Kai rusiškai okupantai svetimų kraštų grobimą bandė pridengti naujakalbe bei didžiaisiais pakaruokliais, tai vokiški jų dvyniai nesismulkindami atvėrė beveik visas kortas. Tik jie neprisipažino, kad kai kurie aukštieji nacių pareigūnai buvo maišytų „rasių“ (vokiečių ir žydų) ar priėmė auklėti „didžiojo reicho“ piliečiais ir tuos našlaičius, kurie pasižymėjo gražia išvaizda, nors buvo ne arijų kilmės. Ar ne pakaruokliška?

Kad nekristų nė šešėlis ant „gerosios rasės“, vokiečių Ostlando komisaras „nubaudė“ lietuvių, tikindamas, jog fuehreris „atsakė steigti SS legioną Lietuvoje“, nes „lietuviai neremia vokiečių, estų ir latvių kovos su bolševizmu“, kai iš tikrųjų patys lietuviai, nepaisydami nuožmių represijų, atsikėlė į steigti be išlygų. Tai retas atvejis vokiečių okupuotose kraštuose.

Kai kurie vokiški balsai apie paliktą Klaipėdą išranda, jog ten buvusi vokiečių vergija, nutautinimas. Jie „pamiršta“, jog vokie-

čiai ištisus šimtmečius niokojo senprsių, lietuvių giminaičių, kiltis, kol visai sunaikino, bei Karaliaučiaus srities lietuvių. Ir tų balsų pavardės neretai yra lietuvių kilmės, nors jau suvokietintos.

Šia proga prisimintina viena fotografija, atspausdinta populiariame amerikiečių savaitraštyje „Newsweek“, rodanti, kaip ultimatumu užimtoje Klaipėdoje buvo sutiktas Hitleris. Po ja parašyta, jog taip reicho vadą sutiko lietuviai, kai iš tikrųjų tai buvo vokiečiai laipėdiečiai. Tada vienas mano giminaitis pasiuntė patikslinimo laišką, bet redakcija klaidos neatitaisė. Panašus buvo ir mano patikslinimo raštas vietiniam dienraščiui, kuris rašė, jog tik Lenkijoje nebuvo SS legiono, o aš nurodžiau, kad ir Lietuva jo neturėjo, tačiau patikslinimo dienraštis neįdėjo.

Paradoksiška, kad ir JAV žiniasklaidoje yra žmonių, kurie suinteresuoti sudaryti įvaizdį, jog Lietuva - nacių kolaborantė, ar ne?

V. Lenkiškos šmėklos

Kad Rusija ir Vokietija skriaudžia savo kaimynes, ipratome nesistebėti. Bet kai Lenkija, senovėje sudariusi sąjungą su Lietuva, tą patį daro, sunkiau pakeisti. Lietuvių priežodis „Tupi lenkas ant kalniuko, žiba akys kaip velniuko“ nerodo, kaip vienas išimtinis mūsų literatas tikina, lietuviško šovinizmo, o yra tikrovės metafora - atspindys. Suprantama, mūsų santykiai su visomis kaimynėmis turi būti korektiški, bet taip pat neklastojantis istorijos (tikrovės). Todėl šio posakio velniuko vietoje negalima pavadinti angeliuko, nors pastarojo sąskambis atitiktų poetinius poreikius. Tad 1920 m. spalio 7 d. toks „angeliukas“, pasirašęs klasikinės taikos sutartį, iš tikrųjų buvo spalio 9 d. velniukas, užgrobęs Vilniją. Daugeliu atžvilgių tai ne tik ir ne tiek praeitis, kiek visų mūsų dabartis.

(bus daugiau)

Sveikatos kertė

Apie žaliąsias arbatas

Žaliosios arbatos - nefermentuotos, t.y. tokios, kuriose neįvyko fermentacijos procesas. Fermentacija sustabdoma staigiu arbatos lapelių įkaitinimu pačioje jų apdirbimo pradžioje. Šios arbatos pasižymi švelniu taip vadinamu žoliniu skoniu ir kvapu. Jos garsėja savo teigiamu poveikiu žmogaus organizmui, ypač kaip profilaktinis stiprinantis gėrimas kasdieniniam gūrksnojimui. Japoniškos žaliosios arbatos apdirbamos kitokia technologija, nei kiniškos: viena, po surinkimo jos garinamos karštais garais ir tik po to išdžiovinamos; antra, kai kurios rūšys yra auginamos specialiose plantacijose šešėlyje, kad arbatos įgautų švelnumo ir šviežumo. Japoniškai arbatai būdinga blizganti žalia gėrimo spalva.

Tradicinės žaliosios arbatos: ZHU CHA (tariasi: ču-čcha) - perlinė arbata, tradicinio apdirbimo, dar vadinama GUN-POWDER-SPECIAL. Jai ti-

mas išlaiko nuostabų skonį ir kvapą net keletą kartų užplikius. "Tigro šaltinis" apdirbamas tik rankomis dideliuose plieniniuose dubenyse. Ši arbata tinka susitikimui ir pokalbiui su pačiais mieliausiais draugais.

YUNNAN LU ESHAN

Vienas didžiausių arbatinukų (gamintojas - Mikasa), kurio talpa 13,5 galonai

MAO FENG CHA (jū-nan lū ešchan mao-fen čcha) - žalioji arbata iš garsios Yunnan provincijos, garsėjanti su jokia

Arbatos tėvynė Kinija

piški lapeliai, stipriai susisukę į mažus tvirtus rutuliukus, kurių žvilgėjimas liudija arbatos kokybę ir šviežumą. Šviesiai žalios spalvos gėrimas lengvai kvėpia dūmais ir pasižymi tokiu pačiu atskoniu. Jį įgauna plieninėse keptuvėse, kuriose sukamaisiais judesiais arbata džiovinama ant medžio anglių. Ši arbata tinka prie kiniškų patiekalų.

LONG JING CHA (lung t'ing čcha) "TIGER SPRING" - "Drakono šulinys" - "Tigro šaltinis" - garsi Kinijos provincijos Zhe Jiang, kur pagal legendą trykšta pats geriausias vanduo Long Jing arbatai, rūšis. Kokybiškai Long Jing arbatai būdingas plokščias standus šviesiai žalios spalvos lapas. Žinovai šią arbatą vertina apskritai kaip geriausią kinišką žalią arbatą. Permatomas šviesiai žalias gėri-

kita nesulyginamu skoniu. Nors kiniečiai ją geria netauriu būdu - iš stiklainių, - arbatos kokybė nuo to nenukenčia. Ją liudija ir daugartinio užplikymo galimybė, kai arbata išlaiko puikiausias savo skonio ir aromato savybes net jai atvėsus. Šios arbatos lapai yra apsipūkavę sūdabriniais pūkeliais, ilgi ir tvirtai susiviję išilgai. Gėrimas stipriai kvėpia žole ir yra beveik permatomas, šiek tiek žalsvokas, turintis lengvą malonų švaiginantį poveikį.

MOLIHUA CHA (moli chua čcha) - jazminų arbata, klasikinės kiniečių receptūros, žalioji arbata su arabiško jazmino žiedų aromatu. Ją tinka gerti popiečio valandomis. Šios arbatos lapeliai smulkūs ir susisukę į lankelius, tarp jų daug didelių baltų jazminų žiedų.

Nesėkminga futbolo pirmenybių pradžia "Lituanikai"

Balandžio 16 d. popietę Lėmonte įvykusiose futbolo rungtynėse "Lituanicos" vyrai prarado visus tris taškus. Pirmame futbolo pirmenybių susitikime ši pavasarių mūsiškiai turėjo nusileisti "Celtics" vienuolikei 1:2.

Čia reikia pasakyti, jog lietuviai įmušė du įvarčius, bet, gaila, vienas iš jų krito į savo vartus ir atnešė varžovams neužtarnautą pergalę. Tai atsitiko antrame kėlinyje, kuomet, "Celtics" komandai pirmaujant 1:0, "Lituanicos" gynėjas, norėdamas kamuolį numušti toliau nuo vartų, jį pasiuntė kaip tik į jų tinklą.

Nors pirmasis kėlinys baigėsi "Celtics" naudai 1:0, tačiau tai neatspindi tikrosios padėties: mūsiškių puolėjai bent tris kartus iš arti nepataikė į vartus, o varžovai, išnaudoję "Lituanicos" gynimo klaidą, netikėtai išėjo į priekį. Beje, mūsiškių gynyba buvo gana silpna, ir iš prasiveržimų svečiai

galejo įmušti ir daugiau įvarčių.

Po pertraukos "Lituanica" labiau atsigavo. Tačiau žaidžiant be Virgio Žuromsko, kuris yra pats didžiausias mūsiškių puolimo variklis, ir be kitų išvažiavusių rungtyniauti į Meksiką vyrų, labai trūko žmogaus, galinčio užbaigti atakas. Nors ir kaip "Lituanicos" vyrai spaudė, bet tai neatnešė rezultatų. Gerai, kad vienas iš naujesniųjų žaidėjų, atvykusių iš Lietuvos, Laimonas Bytautas tolimu baudos smūgiu įstengė pasekmę sušvelninti, bet, nors ir atakuojant varžovus, taip ir nepavyko išlygtinti.

Be jau minėto Laimono Bytauto, aikštėje pirmą kartą matėme ir dar du naujus tal-kininkus iš Lietuvos - Arūną Sinkevičių ir Petrą Šmigelskį.

Žymiai geriau sekėsi "Lituanicos" veteranų vienuolikei, kuri pirmenybes pradėjo išvykoje ir įveikė "Eagles" ekipą 4:1.

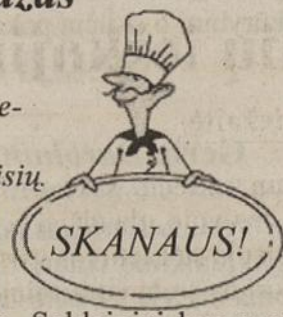
Ed. Šulaitis

Saldainiai "griliažas"

300 g plautų razinų,
100 g pakepintų iki kvapnumo lazdyno riešutų (kitokie netinka),
citrinos sulčių arba rūgščių džiovintų vaisių.

Viską sumalkite. Iš gautos masės darykite norimos formos saldainius. Apvoliokite juos apelsino žievelių, džiovintų dilgėlių, džiovintų morkų mil-

teluose. Saldainiai bus spalvoti.

Saldainiai "šermukšnėlė"

Raudoną prinokusį šermukšnį blanšuokite - palaikykite verdančiame vandenyje 1 minutę. 1 stiklinę sumaltų šermukšnių sumaišykite su 2 stiklinėmis maltų razinų. Įdėki-

te kokoso drožlių, tegul išbrinksta. Masė turi būti stangri. Į saldainių vidų galite įdėti migdolų branduoliuką. Saldainius apvoliokite kokoso drožlėse.

Pienių žiedų saldainiai

1 stiklinė sumaltų pienu žiedų,

1 stiklinė sumaltų razinų,

100 g pakepintų žemės, lazdyno ar kokių kitų riešutų arba sumulkintų abrikosų branduolių.

Viską gerai išmaišykite ir darykite norimos formos sal-

dainius. apibarstykite sausainių, vaflių, riešutų trupinėliais.

Išsivijos dailė Radvilų rūmuose

(atkelta iš 3 psl.)

laisvės kovotojai" pavaizdavo Lietuvos pokario kovas. Išėję sugrįžta!

Deja, ne visi spėjo sugrįžti į nepriklausomą Lietuvą patys, sugrįžo tik jų kūryba. Iki 2000-ųjų Lietuvos Dailės muziejus turėjo 134 išsivijos dailininkų 6013 kūrinių. Pirmieji meno kūriniai Lietuvą pasiekė dar sovietmečiu. Viktoras Vizgirda 1966-aisiais surengė Lietuvoje parodą ir padovanojo savo tapybos darbų. Vėliau jo pavyzdžiu pasekė V. Ignas (1969), J. Rimša (1977), V.K. Jonynas ir I. Griežė (1979), T. Valius (1984). Kiti dailininkai - V. Petravičius, M. Stankūnienė, J. Račkus, K. Varnelis, K. Žoromskis, E. Urbaitytė, P. Augustas, A. Dargis, K. Zapkus - savo kūrybos parodas surengė jau pertvarkos metais (1986-1989).

Dar 1988-aisiais Lietuvos Dailės muziejus suorganizavo Lietuvų išsivijos 77 kūrinių parodą. Beveik visi dailininkai po parodų dalį savo darbų padovanojo muziejui. Kartais kūriniai būdavo atvežami lagaminuose slapčiomis. Taip yra padariusi Beatrice Vasaris. Australijoje gyvenusių dailininkų kūrybos atsiuntė Melbourne Čiurlionio diskusijų klubas. Po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo kūrybos siuntų iš išsivijos labai padaugėjo. Per nepriklausomybės dešimtmetį Lietuvos Dailės muziejuje buvo surengtos B. Murino, Z. Sodeikienės, M. Stankūnienės, E. ir A. Marčiulionių, V. Kašubos, V. Sakalo, A. Mončio, A. Galdiko, A. Kurausko, P. Domšaičio, G. Žumbakienės, I. Šveicer, J. Bagdono, A. Petrikonio, P. Lapės,

A. Bajorato, V. Vizgirdos, E. Budrio, P. Kiaulėno, J. Katiliūtės, T. Valiaus, J. Šukio, R. Viesulo, V. Petravičiaus, E. Urbaitytės, J. Šapkaus, P. Puzino, V. Rato-Rataiskio, O. Dokalskaitės kūrinių parodos. Ne visi paminėti parodose galėjo dalyvauti patys. Kiti jau buvo iškeleliavę Amžinybėn. Jų kūrybą atvežė artimieji arba draugai.

Artėjant Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 10-mečiui Čiurlionio galerija (Chicagoje) Lietuvai perdavė apie 1000 kūrinių. Kūrybos siuntimą finansavo Lietuvos kultūros fondas, o perdavimu ir gabenimu rūpinosi Čiurlionio galerijos direktorius Domas Adomaitis ir JAV Lietuvų Bendruomenės Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė.

Paroda "Sugrįžusi išsivijos dailė" neformaliai yra skirta Lietuvos nepriklausomybės 10-mečiui. Tik Nepriklausomybės deka galėjo susijungti dvi perskeltos tautos pusės. Parodos rengėjams teko nelengva užduotis - eksponuoti daug skirtingo braižo kūrinių (beveik 500).

Muziejaus lankytoją pirmiausia pasitinka didelio formato spalvingi K. Zapkaus kūriniai "Karų vaikai", kuriuose išreikšti karo ir pokario metais patirti įspūdžiai. Koridoriuje eksponuota dokumentinė medžiaga supažindina su išsivijos dailininkų organizacijomis, jų veikla.

Pirmame aukšte viena salė skirta V.K. Jonyno, Z. Kolbos ir A. Kurausko vitražų projektams, kita - skulptoriaus V. Kašubos kūrybai. Spalvingumu atkreipia dėmesį jaunesnės kar-

Aukos - Kauno Prisikėlimo šventovės atstatymui

Balandžio 15 dieną, 12 val. Kauno Prisikėlimo bažnyčioje atlikta Ferencio Liszto oratorija "Kristus", skirta Didžiajai aukai atminti. Oratoriją sudaro trys dalys - "Kalėdų oratorija", "Po Trijų Karalių" ir "Kancė ir prisikėlimas", apimančios Jėzaus gimimą, mokymą ir mirtį. Trečioji dalis galėjo vadintis ir "Velykų oratorija". Oratoriją atliko Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras (vyr. dirigentas ir meno vadovas Juozas Domarkas), Kauno valstybinis choras (dirigentas Petras Bingelis) ir solistai - Asta Kriščiūnaitė (sopranas), Laima Jonutytė (mecosopranas), Audrius Rubežius (tenoras), Ignas Misiūra (bosas) ir Živilė Survilaitė (vargonai). Koncerte surinktos aukos buvo paskirtos Prisikėlimo šventovės atstatymui.

Pranas Abelkis

tos dailininko V. Sakalo tapyba (vienas darbas - ant skardos).

Trijose salėse eksponuojami ekspresionisto Prano Domšaičio, gyvenusio ir kūręsio Vokietijoje, o po karo Pietų Afrikoje, kūriniai (92). Įkvėpimo kūrybai jis ieškojo gamtoje. Tai jis vadino "magiškuoju tikrovės atvertimu - paveldėjimu iš mano baltiškosios giminės rytuose".

Lankytojas galės susipažinti su mažai pažįstamais Miko Šileikio 48 romantiškais kūrinių: Vydūno, Z. Kolbos, A. Varno, M. Petrausko portretais, pora autoportretų ir peizažais. Atskiroje salėje - Šveicarijoje kūręsio dailininko Gabrieliaus Stanulio abstrakčios ekspresyvos drobės. Vienoje didesnėje salėje dvi sienos skirtos portreto meistro A. Varno kūrybai. Šalia - jo amžininko T. Petraičio, A. Rūkštelės, H. Būgailliskio bei kitų dailininkų darbai. Gretimose salėse galima gerėtis J. Pautieniaus, P. Kaupo, B. Murino, P. Puzino, P. Kiaulėno spalvingomis drobėmis, elegantiškais metaforiškais Ž. Mikšio grafikos darbais, atspaustais ant balto popieriaus lakštų, kruopščiu Nijolės Staneikos grafikos darbu "Rūpin-tojėlis". Eksponuota abstrakčių, dekoratyvių, spalvingų A. Dargio, R. Viesulo, V. Rato-Rataiskio, V. Petravičiaus ir kitų autorių grafikos lakštų. Parodoje yra V.K. Jonyno, P. Aleksos, A. Marčiulionio stilizuotų, modernių (iš metalo, plastmasės) bei liaudiškų (iš medžio) J. Dagio skulptūrų, keletas E. Marčiulionienės spalvingos glazūruotos keramikos darbų. Horizontaliose vitrinose išdėstyti išsivijos dailininkų dailės parodų katalogai, plakatai, albumai.

Chicagos "Lituanicos" vyrų futbolo komanda

Ed. Šulaičio nuotr.

Anglijos firma „Kantab“ sukūrė vakciną prieš kokainą. Vakcinos molekulės kraujyje susijungia su kokaino molekulėmis ir neleidžia joms patekti į smegenų neuronus. Narkomanas nepasiekia norimo efekto. Po paskiepijimo žmogaus organizmas pats gamina tokias molekules, todėl šios apsaugos negalima nugalėti didinant kokaino dozę. Skiepus laikas nuo laiko reikia kartoti. Firma taip pat ruošia vakciną prieš nikotiną.

Amerikiečių mokslininkai Mineapolyje kuria vakciną prieš nikotiną. „Vakcina tiesiog panaikina norą rūkyti“, - sakė Paul Pentel iš Mineapolio tyrimų centro. Nikotinas per kraują patenka į smegenis ir sukelia pripratimą. Naujoji vakcina skatina organizmą gamintis molekules (antikūnius), kurios prilimpa prie nikotino molekulių. Sulipusių molekulių kompleksai yra per dideli, kad galėtų patekti į smegenis. Laboratoriniai bandymai su pelėmis parodė, kad vakcina tinkama naudojimui. Per sekančius tris metus ši vakcina bus išbandyta ir su žmonėmis. Manoma, kad tai bus kartu ir profilaktinė priemonė nuo rūkymo.

Jau savaite mirusiai ispanie padariusi Cezario pjūvį pavyko išgelbėti kūdikį. Kaip pranešė Šiaurės Ispanijos ligo-ninė, vos 29 savaites išnešiotas naujagimis svėrė 1290 gramų. Nors jam buvo šokių tokių sunkumų kvėpuojant, tačiau plaučiai buvo pakankamai išsivystę. Berniukas patalpintas į inkubatorių ir bus nuolat tiriamas. Jo motina sirgo smegenų liga ir prašė, kad po jos mirties būtų padaryta viskas, kad būtų išgelbėta jos dar negimusio sūnaus gyvybė. Teismas suteikė ligoninėi leidimą dirbtinai palaikyti moters gyvybę. Moteris buvo pripažinta mirusi, kai buvo dar tik 6 nėštumo mėnesyje. Nuo to laiko kai buvo taikomas dirbtinis kvėpavimas ir mityba. Gydytojai planavo gimdymą po 33 nėštumo savaitės, tačiau nutekėjus vaisiaus vandenimis gimdymą teko pradėti ankščiau. Katolikų bažnyčia palaikė sprendimą išgelbėti kūdikui gyvybę. Panašus atsitikimas buvo Vokietijoje, kai motinos gyvybė buvo palaikoma 40 dienų, tačiau tąkart kūdikio gyvybės išgelbėti nepavyko.

Kai renkatės naują parfumeriją, geriau uostykite dešiniąją šnervę, nes amerikiečių mokslininkai nustatė, kad žmonės per dešiniąją šnervę įkvėptą orą užuodžia maloniau nei per kairiąją. Tačiau per kairiąją šnervę įkvėpto oro kvapas yra tiksliau įvertinamas. Larry Cahill iš Kalifornijos universiteto Irvine kartu su bendradarbiais nustatinėjo 32 žmonių uoslę. Jie įkvėpdavo 8 kvapų orą per vieną šnervę, o po to, per kitą. Kvapai buvo vertinami balais nuo -5 iki +5. Be to tiriamieji turėjo nustatyti, kokį kvapą užuodžia. Tyrimo rezultatai gali būti paaiškinami jau turimais duomenimis, kaip smegenys perduoda kvapų signalus. Iš kiekvienos šnervės kvapo jutimo signalai pasiekia tos pačios pusės smegenų pusrutulį. Kadangi dešinysis pusrutulis atsakingas už emocijas, todėl kvapai iš dešinėsios šnervės jaučiami maloniau.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Padėka

Noriu padėkoti visiems, prisidėjusiems prie rašytojo Tomo Sakalausko apsilankymo New Yorke. Spontaniškai pasikviečiau autorių lankydamasis Vilniuje. 1955 metais pradėjau tą "Almus galeriją", aktyviai prisidedant dailininkams Viesului ir Elskui. Iš jos vėliau in flux vystėsi laisvo lietuvių kultūrinio ryšio idėja.

Aktoriaus Budraičio, dabar pavyzdingo LR kultūros atašė Maskvoje žodžiais tariant ("Kauno dienoje"), "laisvo žmogaus laisvės niekas negali atimti".

Dėl įvairių to beprotiško šalčio karo metų priežasčių lietuvių kultūrinis ryšys, matyt, ne taip laisvę supratusių maskolbernių, amerikiečių ir išeivių, buvo slopinamas. Jurgis Mačiūnas išdrįso tai tęsti tada globaliniu FLUXUS mastu.

Noriu iš anksto dėkoti daugelio kultūrinių biografijų autoriui Tomui Sakalauskui už dar vieną, būsimą bene 8-tą, veiklą, šiuo kartu lietuvių kalba, apie FLUXUS, už sutikimą profesionaliai aprašyti ne vien Jurgio Mačiūno, Praamžiaus mums duotos laisvės, taip būtinos kūrybai, žmonių išlikimui, nenumaldomą troškimą.

Taipgi padėka mieliesiems bičiuliams – Jurgio seseriai Nijolei ir jos vyriui Jurgiui Valaičiams. Metę visus einamuosius reikalus, jie entuziastingai prisidėjo, kiek tada galėdami ir finansiškai, atsikviečiant Tomą Sakalauską. Pasitiko aerodrome, pirmąją savaitę globojo Fairfield, CT, vežiojo žiemos sąlygomis po Jurgio gyvenvietės, nuvežė pas nuostabią jų motiną L. Mačiūniene ir Putnamą, kelis kartus į New Yorką, supažindino su amerikiečiais Fluxus fundacijos vedėjais, aktyviais nariais.

Padėka kūrybingam Jonui Mekui, bene pagrindiniam Fluxus idėjos puoselėtoji, gebėjusiam šalia savo daugybės projektų rasti ir šiam užsimojimui ir laiko, ir finansų, suvedusio T. Sakalauską su savo žymiaisiais draugais Yoko Ono, Barbara Moore ir kt. Padėka Arūnui ir Jolantai Kulikauskams, taip vaišingai priėmusiems ir prisidėjusiems prie Tomo kūrybinio proceso, Irenai ir Jonui Vilgaliams už autoriaus priėmimą ir suruošimą jo daugelį taip sudominusios paskaitos savo namuose Great Necke, Mirgai ir Donatui

Šulaičiams, Vyt Bakaičiui ir ypač red. Juliiui Kelerui, pateikusio "Darbininke" Tomo Sakalausko, daugelio plačiai diskutuojamą, kūrybinį 6 skilčių pokalbį.

Almus Šalčius
Great Neck, NY

Gerb. Darbininko redakcijai

Vytauto Černiaus laiškas šios savaitės *Darbininke* pataiko tiesiai į taikinio vidurį. Skaitant Lietuvos laikraščius, labiausia stebina dar vis tebesitęsiantis svetimžodžių rašymo atžagareiviškumas. Net ir tokioj Šiaurėj įšalusioj šaly kaip Suomija, Londono oro uostas vis dėlto rašomas Heathrow, o, pvz., *Lietuvos Rytė* (2000 m. bal. 5 d., 6 psl.) – Hitrou, tarsi dar vis svetimų vietovių pavadinimus reikėtų perrašinėti iš "kirilicos". Taip rašyti tai juk tas pats, kaip angliškai Vilnių-Kauną rašyti Vealnews, Kauną – Cownus ir Kudirką – Coodearca. Negalima įsivaizduoti, kad kur nors pasaulyje kas susigalvotų Lietuvos miestų pavadinimus ir žmonių pavardes taip "išslebizavoti".

Niekas nesiūlo iprastinius svetimus pavadinimus kaip nors keisti, tad Suomija liktų Suomija, ne Suomi (nors Olandija Lietuvoj kažkodėl pavirto "Nyderlandais"), tačiau visų svetimų kalbų pavadinimų iki neatpažinimo "lietuvinimas" Vakarų pasaulyje laikomas kažkokių juokingu nesupratimu. Pirmasis klausimas, kuris kyla, yra "kodėl?". Vienintelis atsakymas, deja, yra "todėl", tarsi būtų atsakoma mažiems vaikams. Priimtinesnio pateisinimo tokių rašybų nesu girdėjęs, išskyrus kad, esą, "mes taip rašome", o jei skaitantys negali suprasti, kas parašyta, tai jau jų reikalas.

Taipgi, ar galėtų kas paaiškinti, kodėl svetimų žmonių pavardės rašomos "originalia", taigi atpažįstama, "forma" (Viktoria Beckham), o vyras jau tampa Davidas Beckhamas, tarsi vedę vyrai pakeistų pavardės galūnę? Jei rašome "pagal tarimą", tada kodėl ne Deividas Bekemas? O kai kurie vyrai tampa tikrais "lietuviais" – Džeimsu Bondu, Kenu Jacksonu (jė Kenu ir Džeimsu, kodėl ne Džiaksonu?), kiti lieka Grahamu Rye, dar kiti Seanu Connery ir Rogeriu Moore'u. (Tos pačios dienos *Lietuvos Rytė* laidoj 16 psl. Nuosekliai, kodėl ne Graemu Raiju, Šonu Koneriu ar Rodžeriu Mūru?)

Gink Dieve, toli gražu nesiūlau taip rašyti, bet už dabartinį didesnio svetimų pavardžių rašymo jovalo Kalnaberžę (užsieny skaitantiems: Culnaberzheh) niekas nesugalvotų. Atrodo, kad Lietuvos spaudoj kiekvienas rašo taip, kaip jam į galvą šauna.

Taip pat pastebėjau, jog ko Lietuvos spaudos žmonės labiausiai kratosi, tai kieno nors patarimų. Jie save skaito profesionalais, kurie "jau viską žino". Dėl tokio įsivaizduoto "žinojimo" atsiranda klaidų, kurias sunku pateisinti. Taip, pvz., toj pačioj *Ryto* laidoj randame, kad "Mičigano valstijos universiteto krepšininkai ... vėl pasiekė NCAA čempionato viršūnę". Skaitančiam tuojau kyla klausimas, kurio Mičigano valstijos universiteto? Mičigano valstijoj yra kokia 40 universitetų ir keli jų, iš tikro, yra "Mičigano valstijos" universitetai. NCAA pirmenybės laimėjo Michigan State universiteto krepšininkai, o tas universitetas yra visai kitas nei, pvz., prestižinis "Mičigano universitetas" (University of Michigan), kuris taip pat yra "Mičigano valstijos universitetas", kaip lygiai toks yra Wayne State universitetas Detroite ir eilė kitų. (Pastarasis Lietuvoj tikriausia būtų rašomas "Vein" arba "Uoein valstybinis universitetas".) Kadangi nedaugelis žino, jog visos Michigan State universiteto sporto komandos vadinasi "Spartans", tad to parašymas universiteto atpažinimui nedaug padeda. Žaidėjų pavardžių, žinoma, iš to, kaip jos laikrašty parašytos, nei nebandysime atspėti. (Idomu, kaip Lietuvos laikraščiai "sulietuvino" krepšininko Beeby pavardę? Ar "padorumo cenzūra" tai praleido?)

Aišku, prie tokių neaiškumų prisideda ir nelemtas lietuviškas pavadinimų mažosiomis raidėmis rašymas, tad pirmiausia reikėtų tai pakeisti. (Pvz., Washington esąs Lincolno paminklas taip pat yra Washingtono paminklas; jei būtų rašoma Lincoln Memorial paminklas, jau būtų daug aiškiau, nes tas paminklas taip vadinasi.)

Puikiai žinau, jog šis "skundas" yra tikruose "tyruose šaukiančio balsas". Tokia rašybos maišatis Lietuvoj niekam nerūpi ir todėl nėra vilties, jog šioje srityje kas nors greitai pasikeis. Vis dėlto, kaip būtų malonu, jei bent pagrindinėj Lietuvos spaudoj randamas svetimas pavardės ir pavadinimus kada nors būtų galima be spėliojo ar kažkokių specialių įgūdžių suprasti ir atpažinti. Pagarba žmogaus vardui ir pavardei ir jų neiškraipytas rašymas turėtų būti vienas pagrindinių rimtos spaudos privalumų.

Su tikra pagarba,

Arvydas Barzdukas
Falls Church, VA

Atsiųsta paminėti

A. GUREVIČIAUS SARAŠAI. Tūkstančiai lietuvių, kurie gelbėjo tūkstančius Lietuvos žydų Antrojo pasaulinio karo metais. Įvadas 39 psl. – Gintučio Procuto. Spaudai parengė A. Martinionis. Įvadą į anglų kalbą vertė L. Mušanja. Viršelio dailininkas – A. Šakalys. Leidėjas – Kanados lietuvių žurnalistų sąjunga, leidykla "Protėvių kardas", Vilnius, 1999, 189 psl. Tiražas – 1500 egz. Leidinys gaunamas: Stasys Prakapas, 49 Norseman St., Toronto, Ont. M8V 2P7, Canada.

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

**Pigiausios skrydžių kainos
Finnair ir kitomis oro linijomis iš**
New Yorko Chicago
Floridos Clevelando
Detroito Bostono
Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

! LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, BALTARUSIJA, RUSIJA

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
MAY PICK-UP SCHEDULE

May 2	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
May 4	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
May 5	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
May 6	Brooklyn, NY	12-1 pm
May 16	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
May 18	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
May 19	Philadelphia, PA	11-12 noon
May 20	Brooklyn, NY	12-1 pm
May 23	Putnam, CT	1-2 pm
May 30	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$575 r.t.

One way to Vilnius \$375

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services

VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS

and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

FINNAIR

FINNAIR - LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

● **VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI:** Tikimės, kad visi mūsų siuntėjai jau yra gavę paštu naujus siuntinių surinkimo tvarkaraščius. Kaip ir pernai, siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 2000 metams, papildomo datų siuntimo paštu rudenį nebus. Jeigu jūsų adresas pasikeitė ir negavote naujo tvarkaraščio ar norėtumėte gauti papildomų tvarkaraščio kopijų, prašome kreiptis į "Vilties" įstaigą. Siuntinių surinkimo ir konteinerių datos bus taip pat skelbiamos "Darbininko" laikraštyje.

● Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą

● Perkraustymo į Lietuvą paslaugos

● Pinigų persiuntimas į Lietuvą

● Pigios telefono paslaugos

● Telefono kortelės skambinti į Lietuvą

● Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką (tik didesniais kiekiais)

● Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką

● Komercinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, iskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Australija kviečia jaunimą

Aurelija M. Balašaitienė

Kai pas mus žiema, tai Australijoje bujoja vasara... Šių metų gale ir ateinančių metų pradžioje Australijoje įvyks dešimtas Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas, tarp š. m. gruodžio 22 d. ir 2001 m. sausio 11 d. Tuo tikslu į Amerikos žemyną atvyko du kviesliai: Melisa Savickaitė ir Linas Šeikis. Balandžio 13 d. vakare Clevelando Lietuvių Namų apatinėje salėje buvo suorganizuotas informacinis kongreso pristatymas. Linas Šeikis trumpai nupasakojo savo ir savo kolegės biografiją. Abu gimė Melbourne, baigė aukštuosius mokslus, įsigijo specialybes. Linas yra įmonių valdytojas-specialistas, o Melisa yra profesionalė fotografė. Abu labai aktyvūs lietuviškoje veikloje, puikiai kalba lietuviškai, priklausė jaunimo organizacijoms, o Melisa šoko tautinius šokius dviejose šokių grupėse. Ji taip pat kurį laiką mokėsi Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje.

Linui baigus kalbėti, programą perėmė Melisa, demonstruodama skaidres ir jas komentuodama. Buvo nepaprastai gražu matyti Australijos lietuvišką jaunimą, pasipuošusį tautiniais drabužiais, su trispalvėmis skautų būrelyje, o protarpiais buvo rodoma kongreso programa, dienotvarkė ir rengiamojo komiteto sąstato nariai. Iš pokalbio paaiškėjo, kad kongreso dalyviams pragyvenimas Australijoje kainuos 1500 dolerių. Į tą sumą neįeina skrydžio kaina. Tačiau, paanalizavus darbotvarkę, atrodo, kad kaina palyginti nėra aukšta, nes, šalia dešimties studijų dienų, bus daromos išvykos autobusais ir lėktuvais į kitus didžiuosius Australijos miestus,

muziejus ir įvairias įdomias vietas. Žodžiu, šalia lietuviškos tematikos, jaunimas turės progą daug ko pasimokyti, daug ką naujo pamatyti.

Abu svečiai su dideliu entuziazmu ragino jaunimą vykti į kongresą. Nors susidaro išlaidų, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad dar daug laiko lieka iki gruodžio mėnesio, tiek tėvai, tiek ir pats jaunimas dar gali spėti susitaupyti šiai kelionei pinigų... Norintieji užsiregistruoti gali pasiūsti informaciją šiuo elektroninio pašto adresu: <http://www.rapidnet.net.au/~aljs> arba paprastu paštu: *Congress 2000/2001, P.O. Box 55, North Melbourne VIC 3051, Australia.*

Registruojantis reikia įmokėti 400 dolerių. Registracijos lapuose yra visa smulki informacija su datomis, vietovėmis, išvykomis, programomis, stovyklomis. Žodžiu, tai nepaprastai rūpestingai ir įdomiai suorganizuotas kongresas, kuriame turėtų dalyvauti viso pasaulio kraštų lietuviškas jaunimas.

Clevelande tą kongreso pristatymą suorganizavo daug keliaavęs Clevelando LB Apylinkės valdybos narys Andris Dunduras, kuris dalyvavo Londone vykusiame PLJ kongrese ir trumpai papasakojo savo įspūdžius. Po pokalbių susirinkusiųjų laukė "Gijos" paruoštos vaišės ir kava. "Gijos" pirmininkas Dainius Zalensas labai aktyviai remia lietuviško jaunimo dalyvavimą kongrese. Žodžiu, tai buvo turiningas ir informacinis vakaras, kurio išdavėje teikia tikėtis gausaus Clevelando lietuviško jaunimo dalyvavimo kongrese. Kitą dieną svečiai išvyko į Kanadą tuo pačiu tikslu – skatinti Kanados lietuvišką jaunimą dalyvauti kongrese.

Jaunieji Chicagos krepšininkai išvyko į Lietuvą

Balandžio 18 d. Chicagos jaunieji lietuviukai krepšininkai išvyko į pirmąją kelionę į savo tėvų ar senelių žemę – Lietuvą. Tai bus jų ir daugumos jų tėvų pirmasis susitikimas su Lietuva.

Išskrido dešimt 14-15 metų amžiaus žaidėjų, susibūrusių apie ASK "Lituanica" su keturiais vadovais, ir pora dešimčių jų tėvų ar artimųjų. Pagrindinis šios išvykos ir klubo organizatorius – Rimantas Dirvonis į Lietuvą išskrido keliom dienom ankščiau (balandžio 14 d.), kad ten sutarkytų chigagiečių jaunimo rungtynių reikalus.

Chicagos lietuviškasis jaunimas turės progą pabuvoti daugelyje Lietuvos vietovių. Jie ten ne tik žais, bet ir iš arti pamatys tą kraštą, apie kurį tiek daug girdėjo lituanistikos mokyklose, organizacijose, savo

šeimose. Nepaisant to, kaip klostysis rungtynių eiga, svarbiausia šioj kelionėj bus tarpusavio bendravimo dvasia. Jaunieji chigagiečiai, o taip pat ir jų tėvai daug ką galės pamatyti. Iš arti jie galės pajusti tą gyvą lietuviybę, kurią tik Lietuva gali duoti. Nežiūrint tėvynėje esančios sunkios ekonominės padėties, didėjančio nusikaltimų skaičiaus ir kitų nelaimių, ji vis tiek turi traukti lietuvių kilmės žmones iš viso pasaulio. Tik šioje žemėje pabuvojus, galima įsitikinti, kad išeivijoje dedamos pastangos čia gimimams jaunuoliams įskiepyti lietuviškumą nėra beprasmiškos.

Tad geros sėkmės šioms sporto piligrimams Lietuvoje! Į Chigagą jie grįžta balandžio 29 d.

Edvardas Šulaitis

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo metu Detroite: (iš k. į deš.) PLB vykd. vicepirmininkas Algis Rugienius, inž. Vytautas Kutkus, kuriam minėjimo metu buvo įteiktas L.D. Kunigaikščio Gedimino 4-to laipsnio ordinas, ir medalių jam įteikęs ministro patarėjas Kęstutis Jankauskas, šiuo metu besidarbuojantis Lietuvos ambasadoje Washingtone J. Urbono nuotr.

Amerika pripažįsta jauno lietuvių pianisto talentą

Pianistas Gabrielius Alekna tapo pirmuoju lietuviu, priimtu į garsiosios Juilliard mokyklos (Juilliard School) New Yorke doktorantūrą. Gabrielius Alekna atvyko studijuoti į šią menų konservatoriją 1996 metais, po trijų kursų Lietuvos Muzikos akademijoje (jo specialybės dėstytoja čia buvo doc. L. Drasutienė). Tada pianistas tapo pirmuoju lietuviu, kurio talentą New Yorko mokykla pripažino padengdama visas mokslo bei pragyvenimo išlaidas. Per ketverius metus Juilliard mokykloje G. Alekna įgijo muzikos bakalaurą, o vėliau magistrą.

Muzikos Menų doktorantūra Juilliard mokykloje – elitinė studijų programa visapusiškų

interesų ir ypatingo meistriškumo savioje profesijoje pasiekusiems muzikos atlikėjams ir kompozitoriams, ruošianti juos aukščiausio lygio atlikėjų, pedagogų bei mokslininkų karjeroms. Šiais metais į šią programą iš 120 kandidatų buvo priimti aštuoni įvairių specialybių atlikėjai bei du kompozitoriai.

Kitų muzikos aukštųjų mokyklų kontekste tai pats sunkiausias konkursas. Atrenkant kandidatus buvo atsižvelgiama į perklausos, pokalbio su doktorantūros komiteto nariais bei rašto egzamino įvertinimus, taip pat profesinius bei akademinis pasiekimus. Jau antri metai, kaip ši studijų programa

į ją priimtiesiems nieko nekainuoja.

Šią vasarą Gabrielius Alekna pakviestas į vieną žinomiausių ir svarbiausių ypač talentingiems jauniems profesionalams skirtą festivalį – Tanglewood Music Center, Massachusetts. Tai Bostono simfoninio orkestro vasaros stovykla, vadovaujama orkestro pagrindinio dirigento Seiji Ozawa. O ateinančią sezoną New Yorko publika turės progą išgirsti lietuvių pianisto rečitalį vienoje didžiųjų miesto salų – Steinway Hall. Čia koncertuoti Gabrielius Alekna pakviestas kaip balandžio 14-15 dienomis vykusio Olga Koussevitzky pianistų konkurso laureatas.

XI-oji Lietuvių Tautinių Šokių Šventė artėja

(atkelta iš 1 psl.)

30 d., vakare. Po atidarymo tose pačiose patalpose vyks **jaunimo šokiai**. Šokius pravedti bus pakviestas „DJ“. Bilietų kaina yra \$8.00 JAV (\$10.00 Kan.).

Šeštadienį, liepos mėn. 1 d., (Kanadoje švenčiamos „Canada Day“) vakare *Regal Constellation* viešbučio *Galaxy Ballroom* salėje įvyks **susipazinimo vakaras**. Bilietų kaina yra \$16.00 JAV (\$20.00 Kan.). Greitimoje salėje numatyti **užsiėmimai/žaidimai** vaikams. Tą patį vakarą, po repetiicijos, rengiama ypatinga **vakarienė/pagerbimas** visiems šventėje dalyvaujantiems tautinių šokių grupių vadovams.

Sekmadienio, liepos mėn. 2 d., rytą, pamaldos vyks įprasta tvarka visose lietuviškose parapijose. Suvažiavusiems svečiams 10 val. ryto *Regal Constellation* viešbučio patalpose Šv. Mišias laikys vysk. P. Baltakis, OFM.

Sekmadienį, 1 val. p.p., visi šokėjai renkasi *Hershey Centre*. Šokėjus į Centrą veš autobusai. **Šokių Šventė** prasidės **2 val. p.p.** Numatyta dviejų valandų trukmės programa. Bilietų kaina – \$20.00 JAV (\$25.00 Kan.); vaikams (13 ir jaun.) – \$12.00 JAV (\$15.00 Kan.).

Po šventės *Regal Constellation* viešbučio pokylių salėse įvyks XI-osios Lietuvių Tautinių Šokių Šventės **pokylys**: 7 val. vak. – kokteiliai; 8 val. vak. – pokylio pradžia. Abiejose pokylių skirtose salėse gros orkestrai. Bilietų kaina yra \$40.00 JAV (\$50.00 Kan.).

Lietuvos Vyčių Centro valdybos suvažiavimas

Lietuvos Vyčių centro posėdis š. m. balandžio 8 d. vyko Philadelphijoje, Šv. Jurgio parapijos salėje. Dalyvavo centro valdybos nariai iš Illinois, Maryland, Michigan, Ohio, Pennsylvania, New Jersey ir New York valstijų. Suvažiavimą globojo Philadelphijos vyčių 3 kuopa, veikianti prie Šv. Jurgio parapijos.

Susirinkimo pradžioje dvasios vadas, prelatas Juozas Anderlonis sukalbėjo maldą, pasveikino dalyvius ir palinkėjo sėkmingo posėdžio. Lietuvos Vyčių vardu pasveikino k-pos vicepirmininkė Irene Ozalis. Posėdžiui vadovavo pirmininkas Jonas Mankus. Jis pasveikino C.V. narius, komitetų pirmininkus ir svečius.

Finansų sekretorius Mark H. Bell pranešė, kad dvi kuopos – 6 kuopa veikianti Hartford, CT, ir 86 kuopa veikianti Gary, IN, buvo atnaujintos ir prisijungė daug narių. Iš viso Lietuvos Vyčių organizacija turi arti 3,000 narių.

Garbės narių komiteto pirmininkė Loretta Stukienė pranešė, kad LR prezidentas Valdas Adamkus ir Naujosios Anglijos apygardos dvasios vadas kun. Peter Shakalis bus apdovanoti ir pakelti garbės vyčiais per seimo užbaigimo banketą, kuris vyks liepos 29 d.

Antrojo vicepirmininkė ir 87-tojo metinio Lietuvos Vyčių suvažiavimo/seimo pirmininkė Marytė Šepikaitė pranešė, kad suvažiavimas vyks 2000 m. liepos 27-31 d., Sheraton Universal viešbutyje, Los Angeles, CA. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus ir ponija Alma Adamkienė atvyks iš Lietuvos. Prezidentas Adamkus bus apdovanotas Lietuvos Vyčių garbės naryste už jo nuopelnus Lietuvai. Buvo pranešta, kad žymi aktorė ir lietuvi Rūta Kilmontytė-Lee aktyviai dalyvaus ir pasirodys suvažiavime. Savaitgalis bus įdomus. Taip pat dalyvaus Trys Sesutės Grikavičiūtės (Emilija, Ani ir Loretta) ir buvęs detroitietis akordeonistas Art Walunas iš Parowan, Utah, su orkestru. Suvažiavimo

planai gerai vyksta ir bus daug įdomių staigmenų. Seimo rengimo komitetas kviečia visus gausiai dalyvauti suvažiavime.

Robert A. Martin, Jr., Amerikos Vidurio vakarų apygardos pirmininkas, pranešė, kad pirmininko Jono Mankaus pakviestas jis ir seselė vienuolė Johanna Shainauskas dalyvavo lietuvių organizacijų suvažiavime, kuris vyko praeito gruodžio mėnesį Chigagoje. Buvo gera progą dalyvauti ir bendrauti su įvairiomis lietuvių organizacijomis.

Lietuvių kalbos ir kultūros pirmininkas muz. Faustas Strolia pranešė, kad buvo pakviestas suprojektuoti "Lietuvos Vyčių himno" pataisų. Šie pakeitimai bus pristatyti vyčiams per suvažiavimą. Muz. Strolia suruošė T. Dubois "Septynių Kristaus žodžių" religinį koncertą, kuris vyko Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte. Matėme vaizdajuostės ištrauką, kur Centro valdyba turėjo progą pamatyti ir išgirsti šį koncertą. Buvo pranešta, kad šiais metais sueina 40 metų, kai muz. Strolia vadovauja Lietuvos Vyčių chorui.

Kiti komitetų pirmininkai padarė savo pranešimus. Toliau šventės posėdžio eigoje buvo aptarti einamieji reikalai, vyko diskusijos, svarstymai ir nutarimai. Posėdis baigtas maldą, sukalbėta C.V. sekretorės/seselės vienuolės Johanna Shainauskas.

Šv. Mišias Šv. Jurgio bažnyčioje 5 val. vak. koncelebravo Lietuvos Vyčių organizacijos dvasios vadas prelatas Juozas Anderlonis ir vikaras prelatas Francis Beach.

Giedojo parapijos choras. Po mišių visi susirinko parapijos salėje, kur Szczepanski šeima paruošė gardžią vakarienę. Buvo gera progą pabendrauti su seniai matytais valdybos nariais ir pasišnekučiuoti su vietiniais vyčiais.

Ateinantis centro valdybos posėdis numatytas šaukti 2000 m. liepos 26 d. Los Angeles, per 87-ąjį metinį seimo suvažiavimą.

Regina Juškaitė-Švobienė

2000 m. jaunučių krepšinio pirmenybės

Papildydami ankstyvesnį mūsų pranešimą, skelbiame, kad 2000 m. Š. Amerikos lietuvių jaunučių krepšinio pirmenybės įvyks *2000 m. birželio 3 - 4 dienomis Hamiltone, Ont.* Vykdo – Hamiltono LSK Kovas.

Pagal pradinės registracijos duomenis, žaidynėse numato dalyvauti arti 60 komandų. Tai būtų rekordinis dalyvių skaičius.

Varžybos bus vykdomos berniukų ir mergaičių klasėse: B (1984 m. gimimo ir jaunesnių), C (1986 m. gimimo ir jaun.), D (1989 m. gimimo ir jaun.); jaunučių E (1990 gim. ir jaun.) ir F "Molekulių" (1992 m. gimimo ir jaun.). "Molekulių" klasėje ir jaunučių E klasėje komandos yra mišrios (Co-Ed).

Iš principo, jaunesnių klasių žaidėjams yra leidžiama kartu žaisti ir vyresnėse klasėse, kiek laiko ir vietos aplinkybės leidžia. Mergaitėms yra leidžiama

žaisti berniukų komandose, tačiau ne atvirkščiai.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių sporto klubai ar kitokie vienetai, atlikę metinę 2000 m. ŠALFASS-gos narių registraciją.

Galutinė komandų registracija privalo būti atlikta iki *2000 m. gegužės 16 d.* imtinai, šiuo adresu: Arvydas Šeštokas, 1411 Winterbourne Dr., Oakville, Ont. L6J 7B5. Tel. 905-829-2289 namų; 905-829-2183 darbo; faksas: 905-829-5641; E-mail: sestokas@aol.com

Po galutinės komandų registracijos bus paskelbta galutinis varžybų formatas, tvarkaraštis, adresai ir kitos tolimesnės informacijos.

Išsamesnę informaciją gauna krepšinį kultivuojantys sporto klubai.

ŠALFASS krepšinio komitetas
ŠALFASS centro valdyba

Jaunučių krepšinio žaidynės Hamiltone

Žiniomis iš Hamiltono, pagal balandžio 15 d. pasibaigusios preliminarinės registracijos duomenis, 8 klubai su 57 komandomis ketina dalyvauti š. m. birželio 3-4 d. *Hamiltone, Ont.*, įvyksiančiose 2000 m. ŠALFASS-gos jaunučių krepšinio pirmenybėse, kurias rengia Hamiltono LSK Kovas. Daugiausia komandų užregistravo

Chicagos ASK Lituanica – net 14. Toliau seka Toronto Aušra – 10, Clevelando Žaibas – 9, Hamiltono Kovas – 8, Toronto Vytis – 7, Detroito Kovas – 5, New Yorko LAK – 3 ir Philadelphijos Aras – 1. Galutinė komandų registracija, pateikianti žaidėjų sąrašus ir sumokant mokesčius, yra gegužės 10 d.

Du iškili Lietuvos pianistai Petras Geniušas (k.) ir Gabrielius Alekna (deš.), susitikę Lincoln Center Avery Fisher Hall užkulisuose (1998 m. lapkričio mėn. P. Geniušo koncerto metu)

V. Kelerienės nuotr.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vysk. P. A. Baltakio, OFM, kalendorius

Gegužės 7 d. - Lemont, IL. Sutvirtinimo Sakramentas.

Gegužės 14 d. - Toronto, Ont. Sutvirtinimo Sakramentas.

Gegužės 21 d. - Los Angeles Sutvirtinimo Sakramentas.

Gegužės 28 d. - Europa (Lietuva, Vokietija ir Baltgudija). [New Yorką grįžta birželio 20 d.]

Pranciškonų koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, šeštadienį, balandžio 29 d., 9 val. ryto mišios bus aukojamos Tautos Fondo rėmėjų intencija ir taip pat už Lietuvos Gydytojų ir Dantų Gydytojų Draugijos mirusius narius ir jų šeimas.

JAV LB Kultūros Taryba praneša, kad planuota **DAINU ŠVENTĖ** 2001 m. birželio mėn. Chicagoje **neįvyks**. Buvo kreiptasi į žinomus muzikus dėl Dainų šventės programos sudarymo, tačiau nei iš vieno nebuvo gautas sutikimas. LB Kultūros taryba dėkoja dr. P. Kisieliui, sutikusiame pirmininkauti organizaciniam komitetui, ir to komiteto nariams už paaukotą laiką ir pastangas.

Tautos Fondo visuotinis narių susirinkimas šaukiamas šeštadienį, **balandžio 29 d.** Kultūros Židinyje Brooklyn. 9 val. bus pamaldos Tėvų Pranciškonų koplyčioje. Posėdžių pradžia 10 val. Darbotvarkėje: pranešimai, sveikinimai ir paskaita Lietuvos demokratizacijos tema. Kalbės Rūta Avulytė, Tarptautinių mokslų magistrantė, studijuojanti Columbia universitete. Veiklos pranešimus padarys Tarybos pirm. Jonas Vilgalys, Valdybos pirm. Algis Vedeckas ir atstovybių įgaliotiniai. Per paskutinius septynerius metus Tautos Fondas paskyrė per milijoną 800 tūkstančių dol. paramos Lietuvai. Kovo 10 d. buvo įteiktos premijos Lietuvos laisvės kovų ir kančių konkurso nugalėtojams. Tautos Fondo vadovybė tikisi, kad naujai pastatytoji Tautos Fondo lėšomis Lavoriškių mokykla netoli Vilniaus atvers savo duris mokytojams ir mokiniams jau šiais metais rugsėjo mėnesį. Jau pradėtas Lietuvos mokyklų įdukinimo vėjus. Apie šiuos ir kitus Tautos Fondo projektus bus kalbama suvažiavime balandžio 29 d. Pakvietimai į šį metinį susirinkimą jau išsiuntinėti. Tautos Fondo nariai, negavę pakvietimo, prašomi kreiptis į Tautos Fondo raštine, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Tel. (718) 277-0682. Tautos Fondo vadovybė maloniai kviečia visus narius ir svečius šiame susirinkime dalyvausti.

Lietuviškos radijo programos iš Vilniaus praneša, kad nuo kovo 26 d. jos girdimos 9855 kHz dažniu arba 31 m bangos ruože.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Praėjusi Verbu sekmadienį, balandžio 16 d., lietuviškas mišias 11:30 val. ryto aukėjo vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM. Drauge su juo koncelebravo ir buvę mūsų parapijos vikarai: kun. Jonas Pakalniškis ir kun. Stasys Raila. Malonu buvo matyti nemažai naujų ateivių iš Lietuvos. Dėkojame parapijos chorui ir muzikui Virginijui Barkauskui už gražų šv. Mišių praturtinimą specialiai parinkta vargonų muzika ir giesmėmis.

Malonu pranešti, kad miesto taryba nubalsavo bažnyčios priekyje gatvės vardą pakeisti iš Perry Ave. į **"Msgr. Bulovas Ave"**. Kada tas oficialus pakeitimas įvyks, pranešime iš anksto. Ši pakeitima įgyvendinti daugiausia pastangų idėjo klebonas kun. J. T. Rooney.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks š. m. **balandžio 30 d.** parapijos salėje tuojau po 11:30 val. lietuviškų mišių.

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 val. popiet iki 4:45 val. popiet. Galima atlikti lietuvių arba anglų kalbomis.

New Yorko Lietuvių Gydytojų ir Dantų Gydytojų Draugijos narių susirinkimas įvyks 2000 m. **balandžio 29 d.**, šeštadienį, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Prieš pradėdamas susirinkimą, 9 val. ryto Tėvų Pranciškonų koplyčioje bus atnašaujamos mišios už mirusius draugijos narius ir jų šeimas. Po pamaldų 9:30 val. Kultūros Židinio posėdžių menėje seks registracija ir susirinkimas. Visus narius ir svečius kviečiame atvykti. Prašome pasižymėti data, nes atskiri pakvietimai nebuvo siuntinėjami.

NYLG ir DG Draugijos valdyba

Apiešikimo parapijos žinios

Kun. Vytautas Palubinskas, buvęs Apiešikimo par. klebonas, gegužės 2 d. išvyksta pastoviai apsigyvenimui į Lietuvą. Apsigyvens Vilniaus kunigų seminarijoje.

Sekmadienį, balandžio 30 d., tuojau po 10 val. lietuviškų mišių Maironio šeštadieninė mokykla apatinėje salėje rengia **kugelio pietus**. Visi laukiami.

Amerikos Lietuvių Tarybos raštinės adresas pasikeitė. Dabartinis yra: 6500 South Pulaski Road, Chicago, IL 60629-5136. Darbo valandos: antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį nuo 10 val. ryto iki 2 val. popiet.

Ypatingas koncertas New Yorko Lincoln Centre

Julius Veblaitis

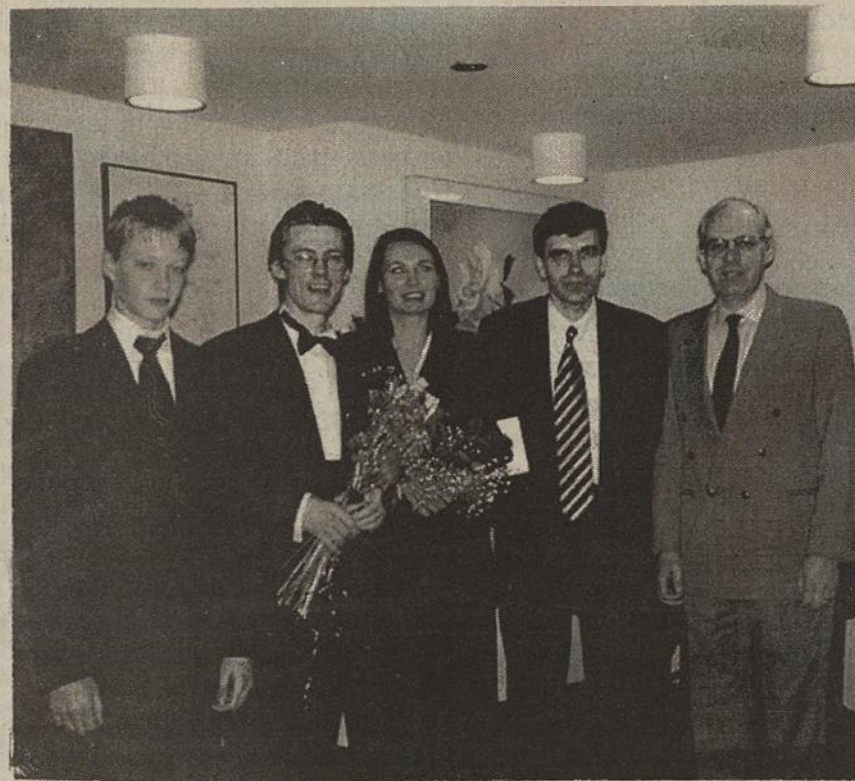
Š. m. kovo 12 d. garsiojo Lincoln Centro Alice Tully salėje įvyko istorinis **Virginijaus Barkausko vargonų rečitalis**. Istorinis jis todėl, kad tai pirmas atvejis, kai šioje salėje tokio masto koncertą atliko lietuvis, aukšto lygio vargonininkas. Koncertas buvo suplanuotas dar per eitu metų rudenį, nes norėta kartu atžymėti Kovo 11-tosios, t. y. Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, dešimties metų sukaktį. Paprastai šioje muzikos salėje koncertuoja tik labai garsūs muzikai, todėl lietuvių atlikėjo koncertas buvo labai sveikintina meno apraška.

Prieš koncerto pradžią LB New Yorko apygardos valdybos pirmininkas Kęstutis Bileris ir Lietuvos generalinis konsulas New Yorko dr. Rimantas Morkvėnas keliais sakiniais angliškai priminė apie atgautos nepriklausomybės svarbą, tačiau konsulas neiškęs prabilo taip pat ir lietuviškai, ir tai labai tiko tokios sukakties proga.

Pradžioje išgirdome Johann Sebastian Bach preliudą ir fuga Ges-dur, po to sekė kitas jo kūrinys "Nun komm, der Heiden Heiland". Muzikos kūrbyboje fuga yra laikoma viena komplikuočiausių kompozicijos formų, kur viena tema tam tikra tvarka yra kartojama kitais balsais ir ji gali skirtis tonacijos ar imitacijos būdu. Šios rūšies kūryba kaip tik ir plito Bacho gyvenamuoju laikotarpiu, 17-to amžiaus pirmoje pusėje. Šiuos kūrinius Barkauskas atliko labai dinamiškai, jo valdomi įvairių spalvų registrai gaudė lyg ištisas orkestras.

Toliau sekė Julius Juzeliūno koncertas vargonams iš trijų dalių, pažymėtas: *fantasia*, *improvisazione* ir *finale*. Juzeliūnas yra bene vienas iš produktyviausių Lietuvos kompozitorių, kūręs operas, baletą, simfonijas, taipgi koncertus balsui, vargonams, smuikui ir t.t. Šiam Juzeliūno koncertui vargonams buvo būdingas nuosaikus vystymas ir harmoninga darna.

Po pertraukos išpuodingais garsais pasipylė kompozitoriaus Charles Widor *simfonija Nr. 6 G-moll*. Tai plačios apimties šešių dalių kūrinys, pareikalavęs iš atlikėjo tiek interpretacinio, tiek

Po koncerto Alice Tully salėje iš k.: M. Barkauskas, muz. Virginijus Barkauskas, Vilija Morkvėnienė, gen. konsulas dr. Rimantas Morkvėnas, LB NY apygardos valdybos pirm. Kęstutis Bileris S. Narkėliūnaitės nuotr.

techninio meistriškumo.

Klausytojai išgirdę isitikino, kad vargonavimas Barkausko gyvenime yra neabejotina džiaugsmo išraiška ir šio instrumento muzika yra tiesiog jo kraujyje. Per ilgą 93 metų gyvenimą Charles Widor yra sukūręs nemažai brandžių kūrinių (operų, orkestrinės bei kamerinės muzikos).

Kitas, taip pat prancūzų kompozitoriaus Louis Vierne kūrinys *Pieces de Fantaisie, Suite III, Op 54 Impromptu* irgi praskambėjo didžiai ir iškilmingai. Kompozitorius Vierne buvo garsiausių kūrėjų Cesar Francko ir taip pat Widor mokinyne bei didelės reputacijos menininkas. Jis mirė sulaukęs 67 metų amžiaus prie savo garsiausių Paryžiaus Notre Dame katedros vargonų, kur jis buvo vargonininkas. Dirbo jis daug, ir, nusilpus regėjimui, vėliau apako.

Paskutinis šio ypatingo koncerto veiklas buvo dar kito prancūzų kūrėjo Jean Guillou *Toccat*. Tai yra instrumentinės muzikos žanro kūrinys, kelęs fortepijonui ir vargonams didelių virtuozinių reikalavimų. Kompozitorius Guillou yra Paryžiaus konservatorijos profesorius, pats vargonų virtuozas, pirmaujantis improvizatorius ir daugelio tran-

skripcijų autorius. Ir vėlgi Virginijus Barkauskas čia atvėrė savo nuostabų talentą. Dalyviams gausiai plojant, pasisekė išprašyti vieno biso. Tai buvo Louis Vierne itin techniškai sudėtingas ir melodingas *Carillon de Westminster* kūrinys.

Programoje pasakyta, kad šioje salėje vargonai buvo pastatyti šveicarų firmos, kad juose yra 98 įvairūs registrai garsų tembrams išgauti, o vamzdžių ir vamzdelių sandarą sudaro net 4,224 įvairios dūdos.

Tokio koncerto surengimas reikalavo didelių išlaidų ir rizikos, todėl rengėjai savo darbą atliko stropiai ir turėjo gerų bilietų platintojų talką, kas taip pat labai svarbu, nes klausytojų skaičius šiame koncerte buvo apie 600. Tai tikrai pasigėrėtinas skaičius.

Nuaidėjęs paskutiniams garsams, visi gausiais plojimais ir atsisojimu bei gražių gėlių puokšte atsidėkojo Virginijui Barkauskui už jo suteiktą muzikinę šventės dovaną.

Balandžio 2 d., sekmadienį, Virginijus Barkauskas buvo pakviestas Baltic-American Association of New England, kur First and Second Church patalpose Bostone, MA, gausiai publikai dalyvaujant įvyko jo sėkmingas vargonų rečitalis.

morės apylinkės valdybai ir nariams už metinę paramą "Darbininkui".

Algis Vedeckas, Masapequa, NY, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą, atsiųsdamas 100 dol. čekį. Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę dosnią paramą mūsų spaudai.

Vacys ir Anelė Steponiai, Woodhaven, NY, kasmet paremdavo "Darbininką" dosnia auka. Šiemet ir vėl apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu, o a. a. sesutės **Onutės Dzetaveckas** atminimui pridėjo dar 100 dol. čekį. Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinį mūsų spaudos stiprinimą ir mūsų pastangų įvertinimą.

"Neringos" stovykla Marlboro, Vermont, ieško **šeimininkų** dirbti stovykloje liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Turi turėti leidimą dirbti Amerikoje. Darbas atlyginamas gyvenvietėje ir maistu vasarai ir savaitine alga. Skambinti Danai Grajauskaitei: (617) 847-7452. (sk.)

Išnuomojamas basement studio apartment Woodside rajone, prie gero susisiekimo. Kaina 550 dol. mėnesiui. Skambinti Jūratei (718) 847-7452. (sk.)

Išnuomojamas kambarys vienam asmeniui Richmond Hill rajone. Galima naudotis virtuve. Skambinti Jūratei (718) 847-7452. (sk.)

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant i Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marrijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT. 06277.

Ieškoma moteris 5 dienas **priziūrėti** seną ligotą lietuvę moterį Brooklyn, NY. Reikia gyventi šeimoje. Turi turėti darbo leidimą dirbti Amerikoje. Skambinti (718) 847-6422. (sk.)

Parduodamos kanklės. Skambinti 1-203-323-2062. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali priziūrėti ligonį, gaminti valgi, tvarkyti namus ir gyventi šeimoje. Susikalba angliškai. Skambinti po 7 val. vak. (718) 847-8063. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS patikimai ir garantuoti ** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;

** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;
** ruošia visus pakvietimo dokumentus;
** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos. Dėl papildomų informacijų teiraukitės telefonu nuo 1 val. p.p. **212-725-8807**. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius viename voke, skaitytoja pasiekia per 7 dienas. Išaugus pašto ir leidybos išlaidoms, "Lietuvos aido" metinė prenumerata JAV kainuoja: metams - 360 dol.; pusei metų - 180 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir siunčiami: "Lietuvos aidas", Maironio 1, Vilnius 2710, Lithuania. Tel. 011-370-2-610-544, Fax 011-370-2-224-876.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukėjo: Algis Tursa; Long Branch, NJ - 50.00 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną **Vilties atstovai atvyks š. m. balandžio 29 d., šeštadienį**, ir nuo 12 iki 4 val. p.p. priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Brooklynė mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas, tel. (718) 849-2260**. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **gegužės 6 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijos skambinkite tel. 1-888-205-8851.

LK RELIGINĖ ŠALPA PRANEŠA

Miami, FL, lietuvių klubo vadovybė, sumažėjus narių skaičiui, pardavė klubo patalpas ir gautus pinigus paskyrė Lietuvai: 225,000 dol. - **per Lietuvių Fondą Chicagoje** - benamių ir našlaičių globai, moksleivių stipendijoms, mokslo vadovėlių paruošimui ir išleidimui, nepasiturinčių šeimų vaikų gydymui, Sibiro tremtinių įkurdinimui ir kt. ir 15,000 dol. (gautus procentus) - **per Lietuvių Religinę Šalpa Brooklyn** - II-jam Lietuvos Eucharistiniam kongresui, klierikų ir studentų stipendijoms bei "Gerojo Ganytojo" parapijai.

Lietuvių klubo vadovybė sudaro: B. Paulaitienė - pirm., M. Jakaitienė - vicepirm., G. Kodatienė - sekretorė, V. Jokšienė - išdininkė, A. Šimkus - komiteto pirmininkas.

Atitaisymas. Š. m. balandžio 14 d. "Darbininko" pirmame puslapyje buvo atspausa skulptūros "Veronika nušluosto Kristui veidą" nuotrauka. Klaidingai buvo parašyta, kad tai Vytauto K. Jonyno skulptūra. Tikrumoje tai yra **Vytauto Kašubos skulptūra** (ažuolas), sukurta apie 1965 m. Už klaidą atsiprašome.

Skelbkitės "Darbininke"

RINKIMAI

JAV LB Tarybos narių ir PLB Seimo atstovų rinkimai įvyks š. m. gegužės 13, 14 ir 20, 21 dienomis. Balsavimai bus praversti akivaizdiniai ir paštu.

Balsavimo registracijai ir informacijai prašoma skambinti apylinkių pirmininkams:

Brooklyn/Queens apylinkės: Ramutei Česnavičienei, tel. 718-849-1581;

Long Island apylinkės: Irenai Vilgalienei, 516-482-6684;

Manhattan apylinkės: Laimai Šileikytei-Hood, 212-982-1335;

Versmės apylinkės: Donatui Stančiauskui, 718-486-8208.

Jūsų dalyvavimas LB NY apygardos rinkimuose yra svarbus ir reikalingas.

LB NY Apygardos Rinkimų Komisija

Šią savaitę gavome sekantį laišką:

Siunčiame 50 dol. čekį nr. 229. Tai **Baltimorės Lietuvių Bendruomenės** metinė auka "Darbininkui". Sėkmės.

(pas.) Juozas Saurusaitis
BLB išdininkas
Nuoširdžiai dėkojame LB Balti-

Metinio suvažiavimo proga

sveikiname

TAUTOS FONDO

vadovybę, narius ir suvažiavimo dalyvius ir linkime sėkmingo ir našaus darbo.

Dėkojame už nuolatinę paramą mūsų laikraščiu.

"DARBININKO"

leidėjai, redakcija ir administracija